

مرکز تحقیقات اسلامی

اصفهان

گامی

عمران
علیهما صلوات

www. **Ghaemiyeh** .com
www. **Ghaemiyeh** .org
www. **Ghaemiyeh** .net
www. **Ghaemiyeh** .ir

محببت و علاقہ پر

محببت و علاقہ پر

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

غدیر، عید دعا و محبت

نویسنده:

عبدالحسین نیشابوری

ناشر چاپی:

دلیل ما

ناشر دیجیتال:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۹	غدیر، عید دعا و محبت
۹	مشخصات کتاب
۹	اهداء
۱۰	مقدمه
۱۰	داستان غدیر
۱۱	اشاره
۱۱	حرکت کاروان صد و بیست هزار نفری
۱۱	آغاز بیان ولایت در مراسم حج
۱۲	سفر ولایت
۱۲	حضور در غدیر
۱۲	خطابه ابدی غدیر
۱۴	بیعت و تبریک عمومی
۱۴	کمال دین و تمام نعمت
۱۵	توطئه گران در غدیر
۱۵	اسناد و منابع غدیر
۱۵	اشاره
۱۵	منابع مربوط به غدیر
۱۵	از کتب شیعه درباره غدیر
۱۵	از کتب اهل سنت درباره غدیر
۱۶	چند سؤال درباره غدیر و سقیفه
۱۶	تاریخ و جغرافیای غدیر
۱۶	معنای غدیر

- ۱۶ اشاره
- ۱۶ معنای لغوی غدیر
- ۱۶ معنای اصطلاحی غدیر
- ۱۷ جغرافیای غدیر
- ۱۷ اسامی محل غدیر
- ۱۷ مکان فعلی غدیر
- ۱۸ مسجد غدیر
- ۱۹ نماز مسجد غدیر
- ۱۹ اسامی روز غدیر
- ۲۱ جشن غدیر
- ۲۱ ثواب جشن و عید قرار دادن غدیر
- ۲۲ تاریخچه و ابتدای این جشن
- ۲۳ رسمیت جشن غدیر
- ۲۳ جواب از کلام مخالفین
- ۲۳ یفرحون لفرحنا
- ۲۴ تقارن روز عید غدیر با روزهای تاریخی و مذهبی
- ۲۵ اعمال روز غدیر
- ۲۵ غسل
- ۲۶ نماز
- ۲۶ نماز شب عید غدیر
- ۲۶ نماز روز عید غدیر
- ۲۶ روزه
- ۲۷ استحباب روزه غدیر
- ۲۷ نیت روزه غدیر

- ۲۷ ثواب روزه غدیر
- ۲۷ ثواب افطار دادن روز غدیر
- ۲۷ عقد اخوت
- ۲۷ اشاره
- ۲۸ آداب پیمان اخوت
- ۲۸ زیارات
- ۲۸ اشاره
- ۲۸ زیارت امیرالمؤمنین از دور و نزدیک
- ۲۸ اشاره
- ۲۸ زیارتی که از دور و نزدیک قرائت می‌شود
- ۲۹ روایتی که حضرت رضا به ابن ابی‌نصر می‌فرمایند
- ۲۹ زیارتی که حضرت باقر می‌فرماید
- ۲۹ زیارت امام حسن عسکری
- ۲۹ ثواب زیارت امیرالمؤمنین در روز غدیر
- ۳۰ ادعیه شب و روز عید غدیر
- ۳۰ ادعیه شب غدیر
- ۳۰ ادعیه روز غدیر
- ۳۰ اذکار روز غدیر
- ۳۰ لعن بر دشمنان اهل بیت و غاصبین
- ۳۱ صلوات
- ۳۱ حرز و تعویذ
- ۳۱ آداب روز غدیر
- ۳۲ اشاره
- ۳۲ جمع شدن و با هم بودن

- ۳۲ تبریک گفتن
- ۳۲ اشاره
- ۳۲ تبریک گفتن به رسول خدا
- ۳۲ تبریک گفتن به امیرالمؤمنین
- ۳۳ تبریک گفتن مؤمنین به یکدیگر
- ۳۳ اطعام کردن
- ۳۳ هدیه دادن به مؤمنین
- ۳۴ احسان کردن به مؤمنین
- ۳۴ شاد کردن مؤمنین
- ۳۴ انفاق و صدقه
- ۳۵ صلہ رحم
- ۳۵ توسعه بر عیال
- ۳۵ زیارت مؤمنین
- ۳۶ شکر و حمد الهی
- ۳۶ زینت کردن
- ۳۶ تبسم کردن
- ۳۷ مصافحه کردن
- ۳۷ دیدار با امام یا علما
- ۳۷ در پیشگاه صاحب غدیر
- ۳۸ امام زمان در عید غدیر
- ۳۸ پاورقی
- ۴۲ درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

غدیر، عید دعا و محبت

مشخصات کتاب

- سرشناسه: نیشابوری، عبدالحسین، ۱۳۴۲ -
 عنوان و نام پدیدآور: غدیر، عید دعا و محبت / عبدالحسین نیشابوری.
 مشخصات نشر: قم: دلیل ما، ۱۳۸۰.
 مشخصات ظاهری: ۶۴ ص.
 شابک: ۲۸۰۰ ریال ۶-۹۰-۷۵۲۸-۹۶۴؛ ۳۰۰۰ ریال (چاپ هفتم)؛ ۳۵۰۰ ریال: چاپ هشتم ۶۸-۷۵۲۸-۹۶۴-X؛ ۴۵۰۰ ریال (چاپ نهم)؛ ۷۰۰۰ ریال (چاپ دهم)؛ ۷۰۰۰ ریال: چاپ یازدهم ۹-۶۸-۷۵۲۸-۹۶۴-۹۷۸؛ ۷۰۰۰ ریال (چاپ دوازدهم)؛ ۷۰۰۰ ریال (چاپ سیزدهم)؛ ۱۸۰۰۰ ریال (چاپ شانزدهم)
 یادداشت: پشت جلد به انگلیسی: Qadir prayers & kindness
 یادداشت: چاپ قبلی: دلیل، ۱۳۷۹.
 یادداشت: چاپ هفتم: پاییز ۱۳۸۴.
 یادداشت: چاپ هشتم: ۱۳۸۵.
 یادداشت: چاپ نهم: پاییز ۱۳۸۶.
 یادداشت: چاپ دهم و یازدهم: ۱۳۸۷.
 یادداشت: چاپ دوازدهم و سیزدهم: پاییز ۱۳۸۸.
 یادداشت: چاپ شانزدهم: پاییز ۱۳۹۱.
 یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس.
 موضوع: علی بن ابی طالب (ع)، امام اول، ۲۳ قبل از هجرت - ۴۰ ق.
 موضوع: غدیر خم
 موضوع: عید غدیر خم
 رده بندی کنگره: BP۲۲۳/۵۴ ن ۴ غ ۱۳۸۰
 رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۵۲
 شماره کتابشناسی ملی: م ۲۸۶۴۷-۸۰

اهداء

تقدیم به سلمان و ابوذر و مقداد و عمار،
 چهار نفری که زیر درختان غدیر را جارو زدند،
 و منبر پیامبر صلی الله علیه و آله را بر پا کردند،
 تا مهمترین پیام آسمانی،
 ولایت چهارده معصوم علیهم السلام،
 از فراز آن به جهانیان ابلاغ گردد.

یادشان بر کرانه‌ی غدیر تا ابد گرامی باد.

[صفحه ۷]

مقدمه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مَعَاشِرَ النَّاسِ،

قُولُوا الَّذِي قُلْتُ لَكُمْ،

وَ سَلِّمُوا عَلَيَّ يَوْمَ الْمُؤْمِنِينَ،

و قُولُوا: «سَمِعْنَا وَ أَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَ إِلَيْكَ الْمَصِيرُ». [۱].

این ندای بلند پیامبر صلی الله علیه و آله در غدیر است که بعد از یکصد و بیست هزار حاضر در غدیر، در گوش تمام جهانیان طنین‌انداز است. در هر زمان میلیون‌ها ندای لیبیک در پاسخ به این فرمان الهی از سینه‌های پر محبت شیعیان و دوستان علی بن ابی طالب علیه‌السلام، دور دستهای افق را در می‌نوردد و بر دست مقام «من کنت مولاة فعلی مولاة» بوسه‌ی بیعت می‌زند. اینک ما از دور دست چهارده قرن، دست بیعت تا بلندای با عظمت غدیر بلند می‌کنیم، و هستی خود را مدیون صاحب ولایت زمین و آسمانها چهارده معصوم پاک علیهم‌السلام می‌دانیم.

[صفحه ۸]

الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ، وَ أَتَمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي،

وَ رَضِيتُ لَكُمْ الْإِسْلَامَ دِينًا. [۲].

این قرآن است که با امضای خداوند بر سطر آخر غدیر آن را اعتباری ابدی بخشیده است. ایمان استوار آنان که فقط او را امیرالمؤمنین علیه‌السلام می‌دانند، از این سند محکم اسلام است که از حیات پیامبر صلی الله علیه و آله تا کنون بر تارک جهان درخشیده، و غدیر زیبا را زینده‌تر نشان داده است. هر ساله یاد غدیر در هیجدهم ذی‌الحجه در دلها تازه می‌شود، و شیعه در سرتاسر جهان جوششی تازه به خود می‌گیرد، و با پای دل سفری به غدیر می‌نماید.

غدیر از خداست، و باید در آن روز رنگ خدایی بگیریم. غدیر روح نماز است، و باید در آن روز نمازی با روح بخوانیم. غدیر سبب استجاب دعاست، و باید دعاهایمان را برای غدیر ذخیره کنیم تا پذیرفته شود. غدیر عید محبت است، و باید محبتها را در چنان روزی نصار یکدیگر کنیم تا عیار آن را به صاحب ولایت نشان دهیم. غدیر روزی است که باید دست در دست هم به زیارت صاحب غدیر رویم و خاک پایش را زیارت کنیم.

کتاب حاضر گوش جان به دستورات ائمه معصومین علیهم‌السلام سپرده تا بلندترین دعاها را به درگاه خدا برد و پر معنی‌ترین محبتها را در چنان روزی نثار کند، آنگونه که صاحب ولایت خشنود شود.

عبدالحسین نیشابوری

قم، عید غدیر ۱۴۲۱، ۱۳۷۹

[صفحه ۹]

داستان غدیر

اشاره

سال دهم هجرت، آخرین سال از عمر شریف رسول خدا صلی الله علیه و آله بود. چون جمیع احکام را به مردم تبلیغ فرموده بود، جبرئیل نازل شد که خداوند سلام می‌رساند و می‌فرماید: «من روح هیچ پیامبری را قبض نکردم مگر بعد از آنکه تمام احکام دین خود را به مردم رسانده باشد. اجل تو هم نزدیک شده و دو حکم دیگر مانده که باید به مردم برسانی: یکی فریضه‌ی حج و دیگری نصب علی بن ابی‌طالب علیه‌السلام برای خلافت»

بعد از آن به دستور حضرت اعلام شد حضرتش امسال به حج می‌روند، و این در حالی بود که از زمان هجرت به مدینه تا آن سال حضرت به حج نرفته بودند. جمع زیادی برای همراهی آنحضرت در حج به مدینه آمدند. حجی که به آن حجة‌الوداع، حجة الاسلام، حجة‌البلاغ، حجة‌الکمال و حجة‌التمام می‌گویند.

[صفحه ۱۰]

حرکت کاروان صد و بیست هزار نفری

پیامبر صلی الله علیه و آله با غسل از مدینه خارج شدند در حالی که از روغنی مخصوص برای مو و صورت استفاده نموده بودند و دو لباس مخصوص احرام را همراه برداشتند.

خروج آن حضرت در روز شنبه چهار یا پنج روز مانده به آخر ذی‌قعدة بود.

همسران پیامبر صلی الله علیه و آله و زنان وابسته همراه آنحضرت در هودجها بودند. مخصوصاً حضرت صدیقه طاهره علیهاالسلام و اسماء و ام‌سلمه و نیز عایشه و حفصه حضور داشتند. اهل بیت آنحضرت و مهاجر و انصار و مردم دیگر نیز ایشان را همراهی می‌کردند. [۳] فقط افرادی که با آنحضرت از مدینه خارج شدند آنقدر زیاد بودند که تا صد و بیست هزار نفر نقل شده است، و اما کسانی از شهرهای دیگر که با آنحضرت اعمال حج را انجام دادند بیش از این مقدار بودند مثل کسانی که با امیرالمؤمنین علیه‌السلام از یمن آمدند و همچنین با ابوموسی و غیر ایشان در بازگشت از سفر به کاروان بزرگ حج ملحق شدند. [۴] چند روز طی منازل فرمودند تا به مکه رسیدند و اعمال حج را آغاز کردند و در مواضع مختلف احکام واجب و مستحب حج آن برای مردم بیان کردند.

آغاز بیان ولایت در مراسم حج

در عرفات دستور الهی رسید که علم و ودایع انبیا علیهم‌السلام را به امیرالمؤمنین علیه‌السلام تحویل دهند، و امر ولایت او را به مردم تبلیغ نمایند.

رسول خدا صلی الله علیه و آله بسیار گریست بطوری که محاسن مبارک از اشک تر شد، و حضرت خواستند خداوند ایشان را از شر منافقین محافظت فرماید. [۵] در منی دو بار خطبه ایراد فرمودند که اشاره‌ی کلی به ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السلام داشتند.

در مسجد خیف بار دیگر جبرئیل نازل شد که خداوند می‌فرماید: «ولایت علی علیه‌السلام را به مردم برسان»، ولی وعده‌ی محافظت از شر دشمنان را برای آنحضرت نیاورد.

به «کُراع العُمیم» در نزدیکی جحفه که رسیدند باز جبرئیل نازل شد و این آیه را آورد: «فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَ ضَائِقٌ بِهِ صَدْرُكَ». [۶] یعنی: «شاید تو ترک کننده باشی بعضی از اموری را که به تو وحی می‌شود، و سینه‌ی تو به خاطر آن گرفته باشد».

این بار هم در امر ولایت تأکید نمود، ولی آیه‌ای دال بر محافظت آن حضرت از شر دشمنان نیاورد.

[صفحه ۱۱]

سفر ولایت

پیامبر صلی الله علیه و آله مطالبی دال بر شرّ منافقین نسبت به علی علیه‌السلام به جبرئیل فرمود و بعد از آن کوچ نمودند. به غدیر خم که رسیدند اوایل روز بود. جبرئیل نازل شد و آیه‌ی ۷۱ سوره‌ی مائده را آورد، که شامل تأکید بر ابلاغ امر ولایت و در امان بودن حضرت از شرّ منافقین بود: «يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ»، یعنی: «ای پیامبر، تبلیغ کن به مردم آن امری را که درباره‌ی علی علیه‌السلام از جانب خدا بر تو فرستاده شد، و اگر این کار را انجام ندهی رسالت الهی را تبلیغ نکرده‌ای، و خدا تو را از مردم حفظ می‌نماید؛ خداوند کافران را هدایت نمی‌کند.

[صفحه ۱۲]

حضور در غدیر

حضرت امر فرمودند مردم در غدیر جمع شوند. غدیر قبل از جحفه بود که اهل مدینه و مصر و شام از یکدیگر جدا می‌شدند. مردم جمع شدند و هوا بسیار گرم بود. رسول خدا صلی الله علیه و آله به اصحاب خاص خود- که سلمان و ابوذر و مقداد و عمار بودند- دستور دادند زیر چند درخت کهنسال [۷] را که در غدیر خم بود جارو زده و خار و خاشاک آن را جمع کنند و آب پاشیده منبری از سنگها و رواندازهای شتران به بلندی قامت حضرت مهیا نمایند. منبر آماده شد و روی آن را هم با پارچه پوشاندند و تزیین نمودند. به خاطر حرارت آفتاب، پارچه‌ای بین چند درخت بر فراز بستند تا سایبانی برای محل ایستادن حضرت باشد. [۸].

خطابه ابدی غدیر

بعد از آن که نماز ظهر را به جماعت خواندند، رسول مکرم اسلام صلی الله علیه و آله بر فراز منبر قرار گرفتند. به دستور آن حضرت، امیرالمؤمنین علیه‌السلام در سمت راست حضرت یک پله پایین تر روی منبر قرار گرفتند. در این حال عده‌ای از منافقین مقابل منبر بودند.

پیامبر صلی الله علیه و آله بعد از حمد خداوند متعال و بیان کلمات دُرربار خویش درباره‌ی توحید و بیان صفات کمال حق تعالی، یادآور گذشته‌ی عرب و زندگی و عقاید آنان شدند. سپس به بیان زحماتی که آنحضرت در این مدت برای هدایت مردم متحمل شده‌اند پرداختند. بعد قسمت عمده‌ای از احکام حلال و حرام دین خدا را بصورت کلی بیان فرمودند.

اتصال قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام با یکدیگر و اینکه از هم جدا نمی‌شوند، و ولایت و امامت علی بن ابی طالب علیه‌السلام و اولادش تا حضرت مهدی علیه‌السلام را بیان فرمودند و فضائل و مناقب امیرالمؤمنین علیه‌السلام را نیز یادآور شدند، و آیاتی درباره‌ی علی بن ابی طالب علیه‌السلام بیان فرمودند. [۹] از جمله فرمودند: بر من وحی شده: «بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلِّغْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَّغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ، إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ». [۱۰] سپس فرمودند: ای مردم، من کوتاهی نکردم در تبلیغ آنچه خدا بر من نازل کرده و من سبب نزول این آیه را بیان می‌کنم. جبرئیل سه بار بر من نازل شد و مرا از طرف خداوند متعال امر کرد که در این مکان اعلام کنم به هر سفید و سیاهی از هر قبیله‌ای که علی بن ابی طالب علیه‌السلام وصی و جانشین و امام بعد از من است.

[صفحه ۱۳]

او بعد از خدا و رسولش ولی و صاحب شما و اولی بر همه‌ی شما از خود شما است و در این باره خداوند بر من آیه‌ای نازل نموده است: «إِنَّمَا وَدَّعْتُمُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يَتَّبِعُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ». [۱۱] من از جبرئیل خواستم که از خداوند بخواهد مرا از تبلیغ این امر عفو کند، چون به کمی مؤمنین و زیادی منافقین و استهزاکنندگان به اسلام علم دارم، که خداوند در کتابش می‌فرماید: «يَقُولُونَ بِاللَّسِيَّتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ». [۱۲] معاشر الناس، هو الامام المبین. روی بر نگردانید از ولایت او.

فهو الذي يهدى الى الحق و يعمل به.

اوست که هدایت به حق می‌کند و عمل به حق می‌نماید.

و یزهق الباطل و ینهی عنه، باطل را او از بین می‌برد و از آن نهی می‌کند. یعنی او می‌شناسد که باطل چیست که نهی از آن می‌کند. لاتأخذہ فی اللہ لومۃ لائم، ذرہ‌ای در راه خدا کوتاهی نکرده است.

أنه أول من آمن بالله ورسوله، او اولین کسی بود که ایمان به خدا و رسولش صلی الله علیه و آله آورد.

والذي فدى رسول الله بنفسه، او بود که در لیلۃ المیت و أحد و غیر آن جاننش را فدای رسول خدا صلی الله علیه و آله نمود.

[صفحه ۱۴]

والذي كان مع رسول الله صلى الله عليه و آله و لا احد يعبد الله مع رسول الله صلى الله عليه و آله من الرجال غيره، او اولین مردی بود که با رسول خدا صلی الله علیه و آله خدا را عبادت می‌کرد.

معاشر الناس، فَضَّلُوهُ فَقَدْ فَضَّلَهُ اللَّهُ، او را فضیلت دهید که خدا او را فضیلت داده است.

و اقبلوه فقد نصبه الله، خداوند او را منصوب نموده است.

معاشر الناس، أنه امام من الله، او امام از طرف خداست.

و لن يتوب الله على احد أنكر ولايته و لن يغفر له، توبه منکرش قبول نمی‌شود.

معاشر الناس، فَضَّلُوا عَلَيَّ فَإِنَّهُ أَفْضَلُ النَّاسِ بَعْدِي مِنْ ذَكَرٍ وَ انْثَى، ملعون ملعون مغضوب مغضوب من ردّ قولي هذا و لم يوافق، مخالفش ملعون است، لعنت خدا و رسول بر مخالفش.

الا ان جبرئيل خبرتني عن الله عزوجل: من عادي علينا و لم يتولّه فعليه لعنتي و غضبي.

در قسمتی دیگر از خطبه کلماتی درباره‌ی علی بن ابی طالب علیه‌السلام فرمودند که در هیچ مورد دیگری مانند ندارد:

خدایا تو شاهد باش ...

الا وقد اديت ...

الا وقد بلغت ...

الا وقد أسمعت ...

الا وقد أوضحت ...

الا و ان الله عزوجل قال و أنا قلت عن الله عزوجل ...

الا انه ليس اميرالمؤمنين غير أخي هذا...

و لاتحل إمرة المؤمنین بعدی لأحد غیره...

بعد بازوی علی علیه‌السلام را گرفت و علی علیه‌السلام دستان مبارکش را به طرف آنحضرت بلند کرد و رسول خدا صلی الله علیه و آله آن حضرت را بالا برد به حدی که پاهای مبارک حضرت به سر زانوهای رسول خدا صلی الله علیه و آله رسید. سپس فرمود:

«ألست أولى بكم من أنفسكم»؟ قالوا بأجمعهم: اللهم بلى.

[صفحه ۱۵]

فرمود: «معاشر الناس هذا علی، اخی و وصیی، من كنت مولاه فهذا علی مولاه، و هو علی بن ابی طالب علیه السلام». ... هر که من مولی و صاحب اختیار او هستم این علی اولی و صاحب اختیار اوست. مکان و منزلت او مثل مکان و منزلت من نزد شماست. اللهم وال من والاه و عاد من عاداه وانصر من نصره، و اخذل من خذله، الها! دوست بدار هر که او را دوست می‌دارد و دشمن بدار هر که او را دشمن می‌دارد.

سپس کلماتی نسبت به تأکید این امر فرمودند. بعد از آن سفارش فرمودند که خبر غدیر را حاضرین به غایبین و پدران به فرزندان تا روز قیامت برسانند.

[صفحه ۱۶]

بیعت و تبریک عمومی

پیامبر صلی الله علیه و آله در خطبه کلماتی را فرمودند تا همه تکرار کنند و مضمونش این بود که امر ولایت علی بن ابی طالب علیه السلام را رسول خدا ابلاغ فرمودند و ما همه با زبان و قلب و دست با او بیعت کردیم و قبول نمودیم. همه‌ی مردم کلمات آنحضرت را تکرار کردند.

پیامبر صلی الله علیه و آله پس از خطابه از منبر پایین آمدند و مردم گرد حضرت جمع شدند و با صدای بلند با زبان و دست بیعت کردند، در حالی که رسول خدا صلی الله علیه و آله می‌فرمودند: هُنْتُونِي هُنْتُونِي: [۱۳] به من تبریک بگوئید. بعد دستور دادند تا چادری زدند و علی علیه السلام داخل آن چادر نشست. آنگاه حضرت فرمودند: همه بروند و به آن حضرت سلام کنند و بگویند: «السلام عليك يا امير المؤمنين».

عمر آمد و سلام کرد و گفت: بخ بخ یابن ابی طالب، اصبحت مولای و مولی کل مومن و مؤمنه. [۱۴] زوجه من یعادیک طالق طالق!! [۱۵] برنامه‌ی بیعت سه روز طول کشید به صورتی که در این مدت نماز ظهر و عصر را با هم می‌خواندند و بیعت تا غروب ادامه پیدا می‌کرد تا نماز مغرب و عشا را نیز با هم می‌خواندند.

همچنین ظرف آبی زیر پرده‌ای قرار دادند به طوری که نصف ظرف در طرفی و نصف دیگر در طرف دیگر ظرف آب بود. امیرالمؤمنین علیه السلام در یک سوی پرده دست خود را در آب گذاشته بودند و در سوی دیگر زنها دست در آب می‌گذاشتند و بعنوان بیعت به آن حضرت می‌گفتند: «السلام عليك يا امير المؤمنين»، و ضمن آن تبریک و تهنیت می‌گفتند.

حضور صدیقه طاهره علیها السلام در بیعت زنان زینت بخش مراسم بود. از سوی دیگر بیعت عایشه این سابقه‌ی او را در اذهان ثبت کرد، تا روزی که جنگ جمل را به راه انداخت و در مقابل صاحب غدیر صف آرایی کرد و با خواری و ذلت از لشکر ولایت شکست خورد!! [۱۶].

[صفحه ۱۷]

کمال دین و تمام نعمت

بعد از اعلام ولایت در غدیر جبرئیل نازل شد و این آیه را آورد: «اليوم اكملت لكم دينكم و اتممت عليكم نعمتي و رضيت لكم الاسلام ديناً»: امروز دین شما را کامل نمودم و نعمت خدا را بر شما تمام کردم و دین اسلام را برای شما پسندیدم.

بعد از آن رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود: «اللَّهُ اكبر على كمال الدين و اتمام النعمة و رضی الرب برسالتی و ولایة علی بن

ابی طالب علیه‌السلام بعدی».

توطئه گران در غدیر

حضرت رسول صلی الله علیه و آله در این خطبه اشاره‌ای فرمودند به چهارده نفر اصحاب صحیفه [۱۷] که در مکه با هم پیمان بستند و قسم خوردند و امضا کردند و عهدنامه را در مکه دفن نمودند، که نگذارند رسول خدا صلی الله علیه و آله به مدینه سالم برسد و ماجرای عقبه را در همین سفر پیش آوردند که در کتب سنی و شیعه به طرق مختلف بیان شده است. خداوند نبی مکرمش را خبر داد و توطئه‌ی آنان نقش بر آب شد، ولی سی و چهار نفر بعد از غدیر دوباره عهدی در مدینه بستند که مانع از رسیدن امیرالمؤمنین علیه‌السلام به خلافت شوند و آن را امضا نمودند و به ابوعبیده جراح دادند که به مکه ببرد و دفن کند.

این دو صحیفه‌ی ملعونه آغاز راهی بود که آثار شوم آن در آتش زدن در خانه‌ی فاطمه علیهاالسلام ظاهر شد و ادامه پیدا کرد تا واقعه‌ی کربلا را بوجود آورد و سید شباب اهل الجنة علیه‌السلام را با سایر جوانان بهشتی در دریای خون نشانند و اهل بیت پاک پیامبر صلی الله علیه و آله را در کوفه و شام به اسیری کشانید. فُقُتِلَ مَنْ قُتِلَ ... و سُبِيَ مَنْ سُبِيَ ... و أُقْصِيَ مَنْ أُقْصِيَ ...

[صفحه ۱۸]

اسناد و منابع غدیر

اشاره

حدیث شریف غدیر مشهور و متواتر بین فریقین است، و گذشته از آنکه در منابع اصیل شیعه آمده در منابع اهل سنت نیز نقل شده است به حدی که کتابهای متعددی درباره‌ی غدیر و اسانید آن نوشته‌اند که کتاب «حدیث الولاية» طبری از جمله‌ی آنهاست. [۱۸].

[صفحه ۱۹]

منابع مربوط به غدیر

علامه امینی در الغدیر به ترتیب حروف الفبا نام ۱۱۰ نفر از صحابه و ۸۹ نفر از تابعین را ذکر فرموده که راوی این حدیث‌اند، و سپس این حدیث شریف را مورد بحث و تحقیق قرار داده‌اند.

از کتب شیعه درباره غدیر

غایه المرام، علامه بحرانی. اثبات الهداء، شیخ حرّ عاملی. بحار الانوار، مرحوم مجلسی. النقص، شیخ عبداللّه قزوینی رازی. عقبات الانوار، علامه میرحامد حسین هندی. ایضاح، فضل بن شاذان نیشابوری.

[صفحه ۲۰]

از کتب اهل سنت درباره غدیر

تفسیر کبیر، رازی: ذیل آیه‌ی بلاغ، الدر المنثور، سیوطی، اسباب النزول، واحدی، خصائص، نسائی، سنن، ابن ماجه، باب فضائل

صحابه، مستدرک الصحیحین، حاکم، ج ۲، صحیح ترمذی، اسد الغابۀ، ج ۱، نور الابصار، شبلنجی

چند سؤال درباره غدیر و سقیفه

۱. آیا اجتماع غدیر خدایی و نبوی بود یا اجتماع سقیفه؟!
 ۲. آیا تعداد مسلمانان در غدیر بیشتر بودند یا در سقیفه؟!
 ۳. آیا در غدیر هر یک از مهاجر و انصار گفتند: «منا امیر»، یا در سقیفه؟! ۴. آیا در اجتماع غدیر از یک شهر و کشور بودند یا در اجتماع سقیفه؟!
 ۵. آیا جمعی که در آن رسول خدا صلی الله علیه و آله بودند اولی به تبعیت هستند یا اجتماع سقیفه؟!
 ۶. آیا در غدیر رسول خدا صلی الله علیه و آله کسی را با شمشیر برای بیعت علی علیه السلام بُرد یا در اجتماع سقیفه بردند؟!
 ۷. آیا در غدیر کسی را به ریسمان بستند یا برای بیعت اهل سقیفه؟!
 ۸. آیا برای بیعت در غدیر در خانه یا خیمه‌ی کسی را آتش زدند یا برای بیعت اهل سقیفه؟!
- از امام صادق علیه السلام درباره‌ی آیه‌ی «يَعْرِفُونَ نِعْمَةَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا» سؤال شد. حضرت فرمود: «در روز غدیر آن را می‌شناسند، و در روز سقیفه آن را انکار می‌کنند». [۱۹].

[صفحه ۲۱]

تاریخ و جغرافیای غدیر

معنای غدیر

اشاره

المعجم الوسیط. مجمع البحرین: ج ۲. المصباح المنیر. معجم البلدان. مجله تراثنا: ش ۲۵.
فصلنامه‌ی علوم حدیث: ویژه‌ی غدیر.
قبل از پرداختن به جزئیات تاریخی غدیر جا دارد نگاهی به کلمه‌ی «غدیر» داشته باشیم، و معنای دقیق این لغت را مورد بررسی قرار دهیم.

معنای لغوی غدیر

غدیر از نظر لغوی چند معنی دارد: برکه، آبگیر، نهر کوچک، محل تجمع آب که از سیلابها به وجود می‌آید.

معنای اصطلاحی غدیر

«غدیر» در اسلام معنای معروفی دارد که برای دوست و دشمن روشن است. «غدیر» واقعه‌ای است که در حجة الوداع روز هجدهم ذی الحجه در محلی به نام غدیر خم در نزدیکی جحفه بوقوع پیوست و طی آن پیامبر صلی الله علیه و آله، امیرالمؤمنین علی بن ابی طالب علیه السلام را به جانشینی خود منصوب فرمود.

[صفحه ۲۲]

جغرافیای غدیر

منطقه‌ی غدیر خم در مسیر سیلابهای سالیانه واقع شده که نوعاً بعد از عبور از غدیر به جحفه می‌رسد و از آنجا به دریای سرخ می‌ریزد. این غدیر معمولاً خشک نمی‌شود و حتی در سالهای کم آب و خشک از بین نمی‌رود. چشمه‌ی آبی در آن نزدیکی است که بر اثر سیلابها در بعضی سالها مسیر آن به طرف آبگیر تغییر می‌کند. نام این چشمه «عین الغدیر» است. از کتب موجود و کلمات محققین و بقایای بناهای قدیمی که سه قلعه‌ی مخروبه در اطراف است، استفاده می‌شود که بعد از شهادت حضرت امیر علیه‌السلام فرزندان و شیعیان و اصحاب آن حضرت در مکانهای مختلف متفرق شدند. از جمله جاهایی که ساکن شدند این مکان بود که نقل و انتقال کردند و تشکیل زندگی دادند و بخصوص با وجود مسجد غدیر و آب چشمه و سرسبزی و وجود درختان مختلف، مخصوصاً نخلها این احتمال در گذشته بسیار قوی است. در زمان فعلی هم اثری از نخلها و درختان در آن صحرا موجود است که احتمالاً در اثر هسته‌های خرمایی است که مسافران در مسیر آن وادی انداخته‌اند و رشد نموده است، ولی به مرور با نبودن آب و آمدن سیل به صورت فعلی تبدیل شده است. محل فعلی غدیر خم همان محل قبلی آن است، و در اطراف آن غدیرهای دیگری هست که اسمهای مختلفی دارند و یا بدون اسم است. این غدیر معروف به «خم» است و گاهی اوقات به اسامی دیگر شناخته شده و گفته می‌شود.

[صفحه ۲۳]

اسامی محل غدیر

- المعجم الوسیط. مجمع البحرین: ج ۲. المصباح المنیر. معجم البلدان. مجله تراثنا: ش ۲۵. فصلنامه‌ی علوم حدیث: ویژه‌ی غدیر.
- غدیر در طول زمانها اسامی مختلفی به خود گرفته است:
۱. گاهی به عنوان «جحفه» از آن یاد می‌شود، که غدیر خم در آن است.
 ۲. گاهی به عنوان «خَرَّار» از آن نام می‌برند که نام مسیر سیل از غدیر تا جحفه است.
 ۳. گاهی به عنوان «عُرْبَةُ» از آن یاد می‌شود که جحفه و غربه هر دو در یک منطقه قرار دارند.

مکان فعلی غدیر

- المعجم الوسیط. مجمع البحرین: ج ۲. المصباح المنیر. معجم البلدان. مجله تراثنا: ش ۲۵. فصلنامه‌ی علوم حدیث: ویژه‌ی غدیر.
- غدیر هم اکنون در مسیر مکه تا مدینه قرار دارد و جهات آن چنین است:
۱. در سمت شرقی آبگیر دشت «خانق» است.
 ۲. در سمت جنوب آبگیر صحرای «وبریه» است، و کنار «عوررضه» قرار دارد.
 ۳. در سمت غربی و شمال غربی «خم» آثار سه قلعه است که خراب شده است.
 ۴. در سمت شمال شرقی بیابان سیاه رنگی است که «ذویبانه» نام دارد.
 ۵. در سمت غربی، بیابان «رمحه» است که درختانی به نام «سَمُر» تقریباً شبیه به چنار دارد.
 ۶. در سمت شمال دشت وسیعی است که «وادی ظهر» نام دارد.

۷. فاصله‌ی غدیر نسبت به میقات جحفه از سمت طلوع آفتاب ۱۱ کیلومتر است.

۸. در محل فعلی چشمه‌ای هست و غدیر با مقداری فاصله از آن قرار دارد.

[صفحه ۲۴]

مسجد غدیر

در غدیر مسجدی بوده و طبق نقلهای تاریخی به دستور عمر این مسجد خراب شده، و در زمان حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام تجدید بنا شده است.

چند نفر از معصومین علیهم‌السلام به این مکان تشریف آورده‌اند و اعمال آن را انجام داده‌اند و امر به نماز در این مسجد فرموده‌اند. شایان ذکر است که این مسجد در دوران عثمانی بر اثر سیل خراب شده ولی بخشی از آن بر جا مانده است، [۲۰] که ساختمان آن را تعدادی از پادشاهان شیعی هند بازسازی کرده‌اند. [۲۱].

در زمان ما، در جاده‌ی قدیم مکه تا مدینه، ۱۷ کیلومتر بعد از دو راهی جحفه به مسجد غدیر می‌رسیم. اکنون مسجد غدیر در خیابان اصلی انتهای شهر رایغ قرار دارد در حالی که از جنوب به شمال، یعنی از مکه به مدینه برویم. در تقاطع یک خیابان فرعی مسجدی است با بنای حدود ۶۰۰ متر که با سیمان و بتون ساخته شده و دارای یک گلدسته کوتاه است. حدود ۴۰ سال از تاریخ بنای فعلی آن می‌گذرد و اسم بخصوصی روی آن نیست و در آن محل هم آن را به نام مسجد غدیر نمی‌شناسند. درهای مسجد در اوقات نماز بسته است و اگر زوار بخواهند خادم در را باز می‌کند.

[صفحه ۲۵]

داخل مسجد به رنگ سفید و ساده است بدون هیچ نقشی و آیه‌ای و مطلبی که دال بر حدیث غدیر یا خطبه‌ی حضرت رسول صلی الله علیه و آله باشد. از شواهد و قرائن معلوم می‌شود که مسجد غدیر است.

در ده متری مسجد برج سنگی شش ضلعی به ارتفاع تقریبی ۴ متر با مساحت تقریبی ۱۰ متر قرار دارد که دارای چند پنجره و روزنه‌های کوچک است و به گفته‌ی اهل اطلاع این برج محل توقف پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله هنگام معرفی حضرت علی بن ابی‌طالب علیه‌السلام است.

سقف برج فرو ریخته ولی دیوارهای سنگی که لایه‌ای از سیمان بر آنها کشیده شده سالم است.

در کنار برج تابلویی است که زنگ زده و به مرور زمان از بین رفته که ظاهراً سابقه‌ی تاریخی برج روی آن نگاشته بوده است. چندین متر پس از مسجد غدیر، در انتهای شهر رایغ در ادامه‌ی خیابان اصلی شهر، وادی غدیر است.

رودخانه‌ای است کم عمق و عریض که چندین پل کم ارتفاع برای عبور عابرین روی آن احداث شده است. این وادی دارای نخلستان و درختان گنار و زمینهای زراعتی سبزی کاری شده است و بارانهای موسمی را به دریای سرخ هدایت می‌کند. [۲۲] سمت چپ این مسجد به سمت قبله، مکان ایستادن پیامبر صلی الله علیه و آله برای انتخاب علی علیه‌السلام به جانشینی است که از سایر نقاط مسجد برای نمازگزاران افضل است.

درباره‌ی اهمیت برج سنگی فعلی که به محل ایستادن پیامبر صلی الله علیه و آله نسبت داده شده و افضلیت سمت چپ مسجد که برای نماز خواندن مقدم است، دو احتمال دارد:

۱. همین مکان مسجد بوده ولی مسجد بزرگتر بوده کما اینکه گفته شد مسجد بارها خراب شده و بر اثر این خرابی به جای مسجد قدیم مسجد کوچکتری ساخته شده و بین این دو مکان فاصله افتاده است.

۲. قسمتی از مسجد یا آن برج سنگی محل خیمه‌ی رسول خدا صلی الله علیه و آله و امیرالمؤمنین علیه‌السلام بوده که مردم برای

بیعت به آنجا می آمدند.

تصویر مسجد و برج سنگی پشت جلد همین کتاب آمده است.

نماز مسجد غدیر

نماز خواندن در محل مسجد غدیر استحباب دارد و از ائمه معصومین علیهم السلام روایاتی در این باره وارد شده است. [۲۳].
[صفحه ۲۶]

اسامی روز غدیر

العدد القویة: ص ۱۶۶. بحار: ج ۳۷ ص ۱۵۶. تهذیب: ج ۳ ص ۱۴۳. اقبال: ص ۴۷۴. بحار: ج ۹۷ ص ۱۱۴ تا ۱۱۶. بحار: ج ۹۸ ص ۲۹۸ و ۲۹۹ و ۳۲۳.

در احادیث از سوی ائمه علیهم السلام این اسامی بعنوان بیان اهمیت روز غدیر وارد شده است:

۱. یوم العهد المعهود
۲. عید الله الاکبر
۳. یوم العبادة
۴. یوم الميثاق المأخوذ
۵. یوم الجمع المشهود
۶. یوم ابداء خفایا الصدور و مضمرات الامور
۷. یوم ابلاء السرائر
۸. یوم الفصل
۹. یوم وقع الفرج
۱۰. یوم محنة العباد (یوم محنة على العباد)
۱۱. یوم الملاء الاعلى
۱۲. یوم النبأ العظيم
۱۳. یوم النصوص على اهل الخصوص
۱۴. یوم وُضِحت الحجج
۱۵. یوم ادريس
۱۶. یوم اطعام الطعام
۱۷. الیوم الذی اکمل الله به الدین
۱۸. یوم الارشاد
۱۹. یوم الايضاح
۲۰. یوم الافصاح
۲۱. یوم الكشف عن المقام الصراح
۲۲. یوم الأمن المأمون

۲۳. یوم البرهان
 ۲۴. یوم بیان عن حقائق الايمان
 ۲۵. یوم تبيان العقود عن النفاق و الجحود
 ۲۶. یوم دحر الشيطان
 ۲۷. یوم الدليل على الرُؤاد
 ۲۸. یوم الروح
 ۲۹. یوم رُفعت الدرج
 ۳۰. یوم شمعون
 ۳۱. یوم شيث
 ۳۲. یوم العهد المعهود
 ۳۳. یوم هود
 ۳۴. یوم يوشع
 ۳۵. یوم استراحة المؤمنین
 ۳۶. یوم اكنار الصلاة على محمد و آل محمد عليهم السلام
 [صفحه ۲۷]
 ۳۷. اليوم الذى يزيد الله فى حال من عبد فيه (یوم طلب الزيادة)
 ۳۸. یوم العتق من النار
 ۳۹. یوم البشارة
 ۴۰. یوم التسم
 ۴۱. یوم تحطيط الوزر
 ۴۲. یوم ترك الكبائر و الذنوب
 ۴۳. یوم التركية
 ۴۴. یوم تفتير الصائمين
 ۴۵. یوم تنفيس الكرب
 ۴۶. یوم التودد
 ۴۷. یوم التهئة
 ۴۸. یوم الحباء
 ۴۹. یوم العطية
 ۵۰. یوم غفران الذنوب (یوم الصفح عن مذنبى الشيعة).
 ۵۱. یوم الرضا
 ۵۲. یوم السبقة
 ۵۳. یوم الزينة
 ۵۴. یوم الشاهد و المشهود

۵۵. یوم الشرط المشروط
 ۵۶. یوم تشید الاسلام
 ۵۷. یوم اظهار منار الدین
 ۵۸. یوم الصیام
 ۵۹. یوم القیام
 ۶۰. یوم صلۀ الاخوان
 ۶۱. یوم قبول الاعمال (یوم قبول اعمال الشیعۀ و محیی آل محمد صلی الله علیه و آله).
 ۶۲. عید اهل بیت محمد صلی الله علیه و آله
 ۶۳. افضل الاعیاد
 ۶۴. یوم فیہ مرضاء الرحمن
 ۶۵. یوم کالقمر بین الکواکب
 ۶۶. یوم لبس الثیاب و نزع السواد
 ۶۷. یوم المتاجرۀ
 ۶۸. یوم مرغمۀ الشیطان
 ۶۹. یوم الموقف العظیم
 ۷۰. یوم نشر العلم
 ۷۱. یوم نفی الغموم و الهموم
 ۷۲. یوم الوصول الی رحمۀ الله
 ۷۳. یوم یتجاب فیہ الدعاء
 ۷۴. یوم یجعل الله فیہ سعی الشیعۀ مشکوراً
 ۷۵. یوم عید و فرح و سرور
 ۷۶. اشرف الاعیاد
 ۷۷. اعظم الاعیاد
 ۷۸. یوم عید شیعتنا
 ۷۹. یوم عید موالینا
 ۸۰. یوم عید لنا
- [صفحه ۲۸]

جشن غدیر

ثواب جشن و عید قرار دادن غدیر

قال رسول الله صلى الله عليه و آله: «يوم غدیر خم افضل اعیاد امتی و هو الیوم امرنی الله تعالی ذکره بنصب اخی علی بن ابی طالب علیه السلام عَلَمًا لِأُمَّتِي». [۲۴] رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمودند: روز غدیر خم با فضیلت ترین عیدهای امت من است. آن

روزی است که خداوند امر فرمود برادر علی بن ابی طالب علیه السلام را عَلَم (خلیفه، جانشین، نشانه‌ی حق، پرچم هدایت، راهبر، امام) برای این امت قرار دهم. [۲۵].

[صفحه ۲۹]

تاریخچه و ابتدای این جشن

قال رسول الله صلی الله علیه و آله: هُنْتُونِي، هُنْتُونِي: [۲۶] به من تهنیت بگوئید، به من تهنیت بگوئید. این عید و جشن جدید نیست و منحصر به تشیع هم نبوده چه اینکه فِرَق دیگر مسلمین هم این روز را جشن می گرفته‌اند، ولی در قرون اخیر از شعائر شیعه محسوب می شود.

در مصر و کشورهای اسلامی در طول سالها روز غدیر را به عنوان عید جشن می گرفته‌اند. [۲۷] این مراسم از زمان رسول خدا صلی الله علیه و آله با کلام حضرت که فرمودند: «هَنْتُونِي، هَنْتُونِي» شروع شد، آنچنانکه خود آنحضرت مردم را امر می کند به ایشان تبریک بگویند. همچنین عمامه سحاب را به سر مبارک امیرالمؤمنین علیه السلام در آن روز قرار دادند.

[صفحه ۳۰]

در چنین روزی در آسمانها هم جشن برقرار است. امام صادق علیه السلام فرمود: روز غدیر نزد اهل آسمان مشهورتر از اهل زمین است.

خداوند تعالی در بهشت قصری خلق فرموده که بنای آن خشتی از نقره و خشتی از طلا است. در آن قصر صد هزار اتاق سرخ رنگ و صد هزار خیمه‌ی سبز رنگ وجود دارد و خاک آن از مشک و عنبر است.

در آن قصر چهار نهر جاری است: نهری از شراب و نهری از آب و نهری از شیر و نهری از عسل. در کناره‌های این نهرها درختانی از انواع میوه‌ها قرار دارد، و بر آن درختان طیوری هستند که بدنهای آنها از لؤلؤ و بالهایشان از یاقوت است و به انواع صداها می خوانند.

روز غدیر که فرا می رسد اهل آسمانها وارد این قصر می شوند و تسبیح و تقدیس و تهلیل می گویند. آن پرندگان هم به پرواز در می آیند و خود را به آب می زنند، و سپس در آن مشک و عنبر می غلطند. آنگاه که ملائکه جمع شدند بار دیگر به پرواز در می آیند و آن عطرها را بر آنان می پاشند.

ملائکه در روز غدیر «نثار فاطمه علیها السلام» [۲۸] را به یکدیگر هدیه می دهند. وقتی آخرین ساعات روز غدیر فرا می رسد ندا می آید: «به مراتب و درجات خود باز گردید که به احترام محمد و علی تا سال آینده در چنین روزی، از لغزش و خطر در امان خواهید بود». [۲۹] در زمان امیرالمؤمنین علیه السلام روز جمعه‌ای مصادف با عید غدیر شده بود. حضرت در میدان شهر کوفه در خطبه‌ی نماز درباره‌ی غدیر و اهمیت و افضلیت آن سخنانی ایراد فرمودند، و بعد از نماز در مجلسی که به همین مناسبت در منزل حضرت مجتبی علیه السلام ترتیب داده شده بود با جمعی شرکت نمودند.

ائمه‌ی معصومین علیهم السلام نیز در سالهای مختلف در مکانهای مختلف مراسم جشن و اطعام و افطار بر پا می نمودند و در اهمیت و عظمت این روز کلمات بسیار حساس و شایان توجهی بیان می فرمودند که در کتب مختلف ذکر شده و به مناسبتهایی خواهد آمد.

عظمت این روز به حدی بوده که طارق بن شهاب یهودی در مجلس عمر گفت: «لو نزلت فینا هذه الایة (الیوم اکلمت لکم دینکم و اتممت علیکم نعمتی و رضیت لکم الاسلام دیناً) لاتخذنا یوم نزولها عیداً». اگر این آیه درباره‌ی ما نازل می شد روز نزولش را عید قرار می دادیم.

کسی از حاضرین در آن مجلس این مطلب را انکار نمود، بلکه عمر کلامی گفت که دلالت بر تقریر کلام یهودی می‌کرد. [۳۰].
[صفحه ۳۱]

رسمیت جشن غدیر

در طول قرون و اعصار، مسلمین و بالخصوص شیعه، این روز عظیم را جشن می‌گرفتند. رسمیت عمومی آن در هجدهم ذی‌حجه سال ۳۵۲ قمری بود که معزالدوله دستور داد جشن گرفتند و به خاطر عید غدیر سرور و شادی نمودند و شهر را آراستند، همچنانکه در سایر عیدها می‌کنند تا خاطره‌ی عید غدیر را زنده نگه دارند. [۳۱].

جواب از کلام مخالفین

آنچه برخی از مخالفین نوشته‌اند که این از بدعت‌های شیعه بوده و معزالدوله دیلمی در عراق عید قرار داده و عوام شیعه هم ادامه داده‌اند، کلامی بی‌اساس و از روی تعصب است. [۳۲] مسعودی متوفای ۳۴۶ هجری در کتاب التنبیه و الاشراف گفته: شیعیان ولادت امیرالمؤمنین علیه‌السلام را جشن می‌گرفته‌اند، چه رسد به غدیر!!
در روایت کلینی متوفای ۳۲۹ هجری فرموده که شیعیان غدیر را جشن می‌گرفته‌اند.
در روایت فرات می‌گوید: حضرت رضا علیه‌السلام در روز هجدهم ذی‌الحجه عید می‌گرفتند و مراسم جشن داشتند. این روایت را در سنه ۲۵۹ نقل می‌کند که شاهد است بر جشن غدیر توسط خود حضرت که در سنه ۲۰۳ هجری به شهادت رسیدند.
مسئله‌ی تعظیم روز غدیر را امام رضا علیه‌السلام از پدران خود از امیرالمؤمنین علیه‌السلام نقل نموده‌اند. امام صادق علیه‌السلام به اصحاب خود فرموده‌اند: این عید از شین انبیاء بوده که روز نصب جانشین خود به خلافت را عید قرار دهند. [۳۳] کما اینکه پادشاهان نسبت به جانشینان و ولیعهد خود چنین می‌کنند.
ائمہ علیهم‌السلام امر فرمودند شیعه‌ی خود را در هر زمانی که این روز را عید قرار دهند و اظهار سرور و فرح نمایند، حتی روزه‌ی شکر بگیرند و صله‌ی ارحام بجا آورند.
پس این عید و جشن از زمان معزالدوله نبوده، بلکه در آن زمان به عنوان مراسم حکومتی عید عمومی اعلام شده است.
[صفحه ۳۲]

یفرحون لفرحنا

غور الحکم: ج ۲ ص ۵۴۹ تا ۶۶۸.
جشن و سرور در ایام سرور و فرح اهل بیت علیهم‌السلام مثل اعیاد و موالید آنها بسیار پسندیده است، اما با آداب و مسائلی که خود آن بزرگواران فرموده‌اند، که از جمله مراعات مسائل زیر را می‌توان ذکر کرد:
۱. مرتکب نشدن مناهی و کارهایی که مناسب مجالس ائمہ علیهم‌السلام نیست.
۲. از حیث ظاهری به حدّ وسع و بالاتر از آن احترام و ابّهت لازم را برای مجالس در نظر بگیرند.
۳. از بهترین اسباب برای پذیرایی در حدّ وسع استفاده کنند و «بیدلون اموالهم و انفسهم» ... را فراموش نمایند.
۴. متوجه باشند که مجلس جشن ائمہ علیهم‌السلام با جشنهای خصوصی و شخصی و مسائل فردی قابل قیاس نمی‌باشد.
۵. اظهار فرح و سرور ظاهری و قلبی به مناسبت فرح و سرور ائمہ علیهم‌السلام نمایند.
۶. این نکته را فراموش نمایند که جشن و سرور به پوشیدن لباس نو و خوردن شیرینی و چراغانی خلاصه نمی‌شود، بلکه بیان

فضائل و مناقب و حقانیت ائمه علیهم‌السلام و خباثت دشمنان آنها به مدح و شعر و نثر و خطابه و ذکر احوال آن بزرگواران از اساس اولیه جشنهاست.

البته میزان معرفت و محبت نسبت به این چهارده نور پاک علیهم‌السلام در بذل و فداکاری از مال و جان برای آن بزرگواران دخیل است و روایات متعددی از ائمه معصومین علیهم‌السلام در این باره وارد شده است.

هر نبی روزی که وصی خود را معین می‌کرد عید قرار می‌داد. در روایتی امام صادق علیه‌السلام می‌فرماید: خداوند هر نبی را که به پیامبری مبعوث نموده امر فرموده آن روز را عید قرار دهد و در بعضی از روایات پیامبران اوصیاء خود را امر به جشن گرفتن و روزه گرفتن این روز نموده‌اند. [۳۴].

[صفحه ۳۳]

تقارن روز عید غدیر با روزهای تاریخی و مذهبی

۱. هر پیامبری را که خداوند فرستاده این روز را برای او عید قرار داده است. [۳۵].

۲. مصادف بودن عید غدیر با عید نوروز. [۳۶].

۳. مصادف بودن روز عید غدیر با روز کشته شدن عثمان بن عفان در سنه ۳۴ هجری در هجدهم ذی‌الحجه که او را در خانه‌اش کشتند و از آنجا بیرون آوردند و در مزبله‌ی مدینه انداختند. [۳۷] از ترس مهاجرین و انصار کسی او را دفن نمی‌کرد تا بعد از سه روز با نیرنگ او را به مقبره‌ی یهودیان مدینه بردند و پنهانی او را دفن کردند.

وقتی معاویه بن ابی‌سفیان به خلافت ناحق خود دست یافت خانه‌های بین مقبره‌ی یهود و قبرستان بقیع را خراب کرد و در فاصله‌ی بین این دو قبرستان مسلمانان را دفن کردند تا قبر عثمان را به قبرستان مسلمانان وصل کردند.

[صفحه ۳۴]

۴. در این روز مردم بعد از کشته شدن عثمان برای بیعت با حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام به طرف منزل آن حضرت هجوم آوردند و با آنحضرت بیعت نمودند، گرچه بیست و پنج سال و اندی خلافت آنحضرت را غصب کرده بودند. این جهت مزید بر سرور و شادی برای دوستان امیرالمؤمنین علیه‌السلام است. [۳۸].

۵. در این روز خداوند متعال موسی بن عمران علیه‌السلام را ظفر داد و فرعون و ساحران را رسوا نمود. [۳۹].

۶. در این روز خداوند متعال حضرت ابراهیم علیه‌السلام را از آتش نجات داد. [۴۰].

۷. در این روز حضرت موسی علیه‌السلام یوشع بن نون را به عنوان وصی خود تعیین فرمود و در حضور جمع در فضل آن بزرگوار فرمایشاتی فرمود. [۴۱].

۸. در این روز حضرت عیسی بن مریم علیه‌السلام وصایت شمعون صفا وصی خود را علنی فرمود.

[صفحه ۳۵]

۹. در این روز شاهد گرفت سلیمان بن داود علیه‌السلام رعیت خود را بر اینکه بعد از او آصف بن برخیا علیه‌السلام خلیفه‌ی اوست و بیاناتی در فضیلت و منقبت او فرمود و وصی بودن و افضل بودن او را بر آن جمع با دلیل ثابت نمودند. [۴۲].

۱۰. انبیاء علیهم‌السلام اوصیاء خود را دستور می‌دادند که این روز را عید قرار دهند و روزه بگیرند. [۴۳].

۱۱. در این روز پیامبر صلی‌الله‌علیه‌وآله‌بین اصحاب خود عقد اخوت بست. [۴۴].

۱۲. یوم شیت. [۴۵].

۱۳. یوم ادریس. [۴۶].

۱۴. یوم هود. [۴۷].

۱۵. توبه‌ی آدم علیه‌السلام در این روز مورد قبول خداوند متعال واقع شد. [۴۸].

۱۶. در این روز حضرت موسی حضرت هارون علیه‌السلام را عَلمی برای امتش قرار داد. [۴۹].

۱۷. خداوند ولایت را در این روز بر اهل آسمانهای هفت‌گانه عرضه داشت. [۵۰] آسمان هفتم در قبول کردن سبقت بر دیگران

گرفت و خداوند عرش را در او قرار داد. سپس آسمان چهارم در قبول کردن سبقت گرفت و خداوند او را مزین به ستارگان کرد.

۱۸. روز عرضه‌ی ولایت بر زمینهاست. پس سبقت گرفت زمین مکه قبل از زمینهای دیگر، و خداوند او را به کعبه مزین کرد. سپس

زمین مدینه سبقت گرفت و خداوند آن را مزین نمود به محمد مصطفی صلی الله علیه و آله، سپس سبقت گرفت در قبول ولایت

زمین کوفه، و خداوند آن را به امیرالمؤمنین علی بن ابی‌طالب علیه‌السلام مزین نمود. [۵۱].

[صفحه ۳۶]

۱۹. روز عرضه‌ی ولایت بر کوههاست. اولین کوههایی که به ولایت اقرار کردند سه کوه بودند: عقیق و فیروزه و یاقوت. به خاطر

اقرار به ولایت این کوهها بهترین جواهر شدند. سپس سبقت گرفت بر کوهها، کوههای دیگری که معادن طلا و نقره شدند. و آنچه

قبول ولایت نکرد زمین بی‌حاصل خشک و شوره‌زار شد. [۵۲].

۲۰. روزی است که ولایت بر آبها عرضه شد، پس آنچه از آبها قبول ولایت کرد شیرین و گوارا گشت و آنچه قبول نکرد شور و

تلخ شد. [۵۳].

۲۱. روزی است که ولایت بر گیاهان عرضه شد. پس آنچه قبول کرد شیرین و پاک و طیب شد، و آنچه قبول نکرد بد مزه و تلخ

شد. [۵۴].

۲۲. روز عرضه‌ی ولایت بر پرندگان است. آنهایی که قبول کردند خوش‌خوآن و خوش‌صدا شدند و آنهایی که منکر شدند گنگ

گشتند. [۵۵].

[صفحه ۳۷]

اعمال روز غدیر

غسل

العدد القویة: ص ۱۶۶. تهذیب الاحکام: ج ۳ ص ۱۴۳. مستدرک الوسائل: ج ۶ ص ۲۷۶.

اقبال: ص ۴۷۴. بحارالانوار: ج ۹۸ ص ۳۲۱ ح ۶. مرآة الکمال: ج ۱ ص ۳۱۳، به نقل از

تهذیب: ج ۳ ص ۱۴۳. جواهر الکلام: ج ۵ ص ۶۵. بحار: ج ۱۰۱ ص ۳۷۱. مزار شهید: ص

۱۹. مزار محمد بن المشهدی. فرحة الغری. وسائل الشیعة: ج ۲ ص ۹۶۱، ج ۸ ص ۸۹.

بحار: ج ۸۱ ص ۲۲، ج ۹۵ ص ۲۹۸. مستمسک العروة: ج ۴ ص ۲۸۰. الحدائق الناظرة: ج ۴

ص ۲۰۶.

در لیالی و ایام متبرکه‌ی با فضیلت- که خداوند متعال عنایت خاصی در آن به بندگان خویش دارد- اغسالی در مذهب حقه

اثنا عشری وارد شده است.

یکی از آن ایام که اشرف و اعظم و اکبر اعیاد اسلامی است روز عید غدیر ۱۸ ذی‌الحجه است.

در روز غدیر غسل نمودن پسندیده است، و حتی در بعضی روایات حکم به وجوب غسل در این روز داده شده است.

در برخی روایات برای ادای نماز عید نیم ساعت به زوال مانده امر به غسل آن شده و بعد نماز مخصوص آن نیز وارد شده است. در برخی دیگر غسل نمودن در صبح وارد شده است.

[صفحه ۳۸]

نماز

نماز شب عید غدیر

دوازده رکعت که فقط در آخر آن سلام می‌دهد و بین هر دو رکعت می‌نشیند و تشهد می‌خواند. در هر رکعت این نماز یک بار حمد و هفت بار قل هو الله می‌خواند و در قنوت آن ده بار می‌گوید: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ الْمَلِكُ وَلَهُ الْحَمْدُ يُحْيِي وَ يُمِيتُ وَيُمِيتُ وَيُحْيِي وَهُوَ حَيٌّ لَا يَمُوتُ»، بعد یک بار می‌گوید: «وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ». سپس در سجده ده بار می‌گوید: سُبْحَانَ مَنْ أَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ عِلْمُهُ سُبْحَانَ مَنْ لَا يَنْبَغِي التَّشْبِيحُ إِلَّا لَهُ سُبْحَانَ ذِي الْمَنِّ وَالنَّعْمِ سُبْحَانَ ذِي الْفَضْلِ وَالطُّوْلِ سُبْحَانَ ذِي الْعِزَّةِ وَالْكَرَمِ أَسْئَلُكَ بِمَعَاذِ الْعِزِّ مِنْ عَرْشِكَ وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ مِنْ كِتَابِكَ وَبِالْإِسْمِ الْأَعْظَمِ وَكَلِمَاتِكَ التَّامَّةِ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَرَسُولِكَ وَأَهْلِ بَيْتِهِ الطَّيِّبِينَ الطَّاهِرِينَ وَأَنْ تَفْعَلَ بِي كَذَا وَكَذَا إِنَّكَ سَمِيعٌ مُجِيبٌ.

نماز روز عید غدیر

۱. دو رکعت نماز، در هر رکعت یک حمد و ده مرتبه «قل هو الله احد» و ده مرتبه آیه الكرسی و ده مرتبه «انا انزلناه»، بعد تشهد و سلام. [۵۶].

[صفحه ۳۹]

۲. دو رکعت نماز، و بهتر آن است که در رکعت اول قدر و در دوم توحید بخواند. بعد از سلام به سجده رود و صد مرتبه شکر خدا (شکراً لله) بگوید، و سر از سجده بردارد و این دعا را بخواند: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِأَنَّ لَكَ الْحَمْدُ وَحَدَّكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنَّكَ وَاحِدٌ أَحَدٌ صَمَدٌ لَمْ تَلِدْ وَلَمْ تُوَلَدْ». ... باز به سجده رود و صد مرتبه «الحمد لله» و صد مرتبه «شکر الله» بگوید.

هر کس این عمل را بجا آورد ثواب کسی را دارد که در روز عید غدیر نزد حضرت رسول صلی الله علیه و آله حاضر شده باشد و با آن حضرت بر ولایت بیعت کرده باشد و در درجه‌ی صادقین - آنهایی که خدا و رسولش را در امر ولایت مولایشان امیرالمؤمنین علیه‌السلام تصدیق نمودند - باشد، و مانند کسی است که همراه رسول خدا و امیرالمؤمنین و امام حسن و امام حسین علیهم‌السلام شهید شده، و همچنین مثل کسی است که زیر پرچم حضرت قائم علیه‌السلام و در خیمه‌ی ایشان از نجباء و نقباء باشد. بهتر آنکه این نماز را نزدیک به زوال بخواند که در آن ساعت حضرت رسول صلی الله علیه و آله امیرالمؤمنین علیه‌السلام را در غدیر خم به امامت و خلافت برای مردم نصب فرمود. [۵۷].

۳. غسل کند و دو رکعت نماز پیش از زوال به نیم ساعت بخواند، در هر رکعت حمد یک مرتبه، و «قل هو الله احد» ده مرتبه، و آیه الكرسی ده مرتبه، و «انا انزلنا» ده مرتبه بخواند. ثواب این نماز با صد هزار حج و صد هزار عمره برابر است و خداوند کریم حوائج دنیا و آخرت او را به آسانی و عافیت بر می‌آورد. [۵۸].

[صفحه ۴۰]

روزه

استحباب روزه غدیر

روزی این روز با سندهای مختلف در کتب ذکر شده [۵۹] و علمای بزرگ شیعه فتوا به آن داده‌اند. در روایتی حضرت آدم، حضرت ابراهیم، حضرت موسی، حضرت عیسی علیهم‌السلام و حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله در این روز روزه بوده‌اند. حتی در روایتی در همان کتاب وارد شده است که دلالت بر روزه بودن معصومین علیهم‌السلام در روز عید غدیر می‌کند. [۶۰] بعنوان مثال راوی می‌گوید: در روز هیجدهم ذی حجه خدمت امام صادق علیه‌السلام وارد شدم و آن حضرت را روزه‌دار یافتم. حضرت به من فرمود: امروز روز عظیمی است. [۶۱].

نیت روزه غدیر

در غالب روایات به نیت روزه‌ی شکر و سپاس بر نعمت ولایت آمده است.

ثواب روزه غدیر

۱. روزه‌ی روز غدیر ثوابش برابر با روزه‌ی عمر دنیا است اگر زنده باشد تا زمانی که دنیا باشد. [۶۲].
 ۲. روزه‌ی این روز نزد خداوند متعال با صد حج و صد عمره مقبول و مبرور برابر است. [۶۳].
 ۳. روزه‌ی این روز برابر با روزه‌ی ۶۰ ماه است. [۶۴].
- [صفحه ۴۱]

ثواب افطار دادن روز غدیر

یکی از اعمال نیک در شرع مقدس اسلام افطار دادن به مؤمنین روزه‌دار است که در کتب فریقین ثوابهای زیادی برای آن ذکر شده است، و معصومین علیهم‌السلام ما را امر به آن کرده و خود به آن عمل نموده‌اند و بزرگان و خیرین و مؤمنین این عمل صالح را ارج نهاده و مداومت نموده‌اند و در ایام ماه مبارک رمضان و لیالی متبرکه دیگر به این سنت حسنه جامه‌ی عمل پوشانده‌اند. یکی از آن ایام، بلکه طبق روایات افضل و اکبر و اشرف آن ایام شام عید غدیر است. حضرت صادق علیه‌السلام فرمودند: کسی که افطار دهد در آن شب مؤمنی را مانند کسی است که اطعام کرده فئام و فئامی را تا اینکه ده فئام را شمردند. سپس حضرت علیه‌السلام از راوی پرسیدند: آیا می‌دانی «فئام» چیست؟ عرض کرد: خیر.

حضرت علیه‌السلام فرمود: صد هزار، [۶۵] و برای شخص اطعام کننده ثواب کسی است که به همان عدد از انبیا و صدیقین و شهدا را در حرم خداوند متعال اطعام کند و سیراب نماید.

بعضی از معصومین علیهم‌السلام مانند حضرت رضا علیه‌السلام در روز غدیر مجلسی برای افطار دادن می‌گرفتند. [۶۶] آن حضرت فرمودند: کسی که مؤمنی را در آن روز اطعام کند مانند کسی است که جمیع انبیا و صدیقین را اطعام کرده باشد. [۶۷].

[صفحه ۴۲]

عقد اخوت

اشاره

یکی از سنتهای حسنه در شرع مقدس اسلام عقد اخوت بین مؤمنین است که خود پیامبر صلی الله علیه و آله هم با علی بن ابی‌طالب

علیه‌السلام عقد اخوت بستند. در روز غدیر به این عمل حسنه تأکید بسزایی شده است تا آنجا اگر کسی خواست با دیگری پیمان اخوت ببندد و امکان حضور با برادر دینی‌اش را پیدا نکرد به کسی وکالت دهد که آن عقد را بخواند.

آداب پیمان اخوت

کیفیت پیمان اخوت چنین است که دست راست خود را در دست راست برادر مومن خود بگذارد و بگوید:

وَ اَخِيْتُكَ فِي اللَّهِ وَ صَافَيْتُكَ فِي اللَّهِ وَ صَافَحْتُكَ فِي اللَّهِ وَ عَاهَدْتُ اللَّهَ وَ مَلَائِكَتَهُ وَ كُتِبَ لِي وَ رُسُلُهُ وَ أَنْبِيَائُهُ وَ الْأَيْمَةَ الْمَعْصُومِينَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ عَلَيَّ أَنْ كُنْتُ مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَ الشَّفَاعَةَ وَ أُذِنَ لِي بِأَنْ أَدْخُلَ الْجَنَّةَ لِأَدْخُلَهَا إِلَا وَأَنْتَ مَعِي.

آنگاه برادر مؤمن بگوید: «قَبِلْتُ»، پس بگوید: «أَسْقَطْتُ عَنْكَ جَمِيعَ حُقُوقِ الْأَخُوَّةِ مَا خَلَا الشَّفَاعَةَ وَ الدُّعَاءِ وَ الزِّيَارَةَ».

محدث فیض نیز در خلاصه الاذکار صیغهی اخوت را قریب به همین ذکر نموده و آنگاه فرموده: پس قبول نماید طرف مقابل از برای خود یا موکل خود به لفظی که دلالت بر قبول نماید. پس از یکدیگر جمیع حقوق اخوت به جز دعا و زیارت را ساقط کنند.

[۶۸].

[صفحه ۴۳]

زیارات

اشاره

زیارات و ادعیه‌ای که در ازمنه‌ی مختلف از ناحیه‌ی معصومین علیه‌السلام وارد شده بیانگر اعتقادات اصیلی است که شامل مسائل مختلفی از جمله تزکیه نفس، ارتباط با خدا، تلقین عقاید حقه و تکرار آنها مخصوصاً معرفت به ساحت مقدس حضرات معصومین علیه‌السلام و اسباب زیادتی محبت و صفای قلب و رفع کدورت‌های گناهان از اندرون انسان و جلب توفیقات و دفع مضرات و مفسدات دنیوی و اخروی و جسمی است.

یکی از آن ایام بلکه اشرف آنها نزد خدا و رسول و ائمه معصومین علیهم‌السلام و انبیاء مرسلین و ملائکه مقربین و دوستان و موالیان چهارده معصوم علیه‌السلام یوم‌الله‌الاکبر عید غدیر است.

ادعیه و زیارات این روز شریف زیاد است و سعی شده که قریب به اکثر را در این مختصر جمع نموده و اسباب راحتی برای دوستان امیرالمؤمنین علیه‌السلام در وقت قرائت فراهم شود.

زیارت امیرالمؤمنین از دور و نزدیک

اشاره

امام صادق و امام رضا علیهما‌السلام سفارش اکید فرموده‌اند که تا حد امکان در روز غدیر کنار قبر امیرالمؤمنین علیه‌السلام باشید و آن حضرت را از نزدیک زیارت کنید. [۶۹] در هر جا که باشیم زیارت آن حضرت ممکن است، و می‌توان با زیارات مطلقه‌ی آن حضرت در حرم هم او را زیارت کرد.

[صفحه ۴۴]

زیارتی که از دور و نزدیک قرائت می‌شود

امام صادق علیه‌السلام فرمود: زمانی که در روز غدیر در مشهد امیرالمؤمنین علیه‌السلام هستی به حرم آن حضرت برو و اگر در مکان دوری از قبر شریف هستی اشاره کن به طرف قبر آن حضرت و بعد از نماز این دعا را بخوان: [۷۰].

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى وَلِيِّكَ وَآخِي نَبِيِّكَ وَوَزِيرِهِ وَحَبِيبِهِ وَخَلِيلِهِ وَمَوْضِعِ سِرِّهِ، وَخَيْرَتِهِ مِنْ أَسْرَتِهِ وَوَصِيَّتِهِ وَصِفْوَتِهِ وَخَالِصَتِهِ وَأَمِينِهِ وَوَلِيِّهِ وَأَشْرَفِ عِزَّتِهِ الَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَأَبِي ذُرِّيَّتِهِ وَبَابِ حُكْمَتِهِ وَالنَّاطِقِ بِحُجَّتِهِ وَالِدَاعِي إِلَى شَرِيعَتِهِ، وَالْمَاضِي عَلَى سُنَّتِهِ، وَخَلِيفَتِهِ عَلَى أُمَّتِهِ، سَيِّدِ الْمُسْلِمِينَ وَآمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَقَائِدِ الْغُرِّ الْمُحَجَّلِينَ، أَفْضَلِ مَا صَيَّغْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ خَلْقِكَ وَأَصْفِيائِكَ وَأَوْصِيَاءِ أَنْبِيَائِكَ. اللَّهُمَّ إِنِّي أَشْهَدُ أَنَّهُ قَدْ بَلَغَ عَنْ نَبِيِّكَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ مَا حُمِّلَ وَرُعِيَ مَا اسْتُحْفِظَ وَحَفِظَ مَا اسْتَوْدَعَ وَحَلَّلَ حَلَالَمَكَ وَحَرَّمَ حَرَامَكَ وَأَقَامَ أَحْكَامَكَ وَدَعَا إِلَى سَبِيلِكَ وَوَالَى أَوْلِيَاءَكَ وَعَادَى أَعْدَاءَكَ وَجَاهَدَ النَّاكِثِينَ عَنْ سَبِيلِكَ وَالْقَاسِطِينَ وَالْمَارِقِينَ عَنْ أَمْرِكَ صَابِرًا مُحْتَسِبًا مُقْبِلًا غَيْرَ مُدْبِرٍ لَا تَأْخُذُهُ فِي اللَّهِ لَوْمَةٌ لَائِمٌ حَتَّى بَلَغَ فِي ذَلِكَ الرِّضَا وَسَلَّمَ إِلَيْكَ الْقَضَاءِ وَعَبَدَكَ مُخْلِصًا وَنَصَحَ لَكَ مُجْتَهِدًا حَتَّى آتَاهُ الْيَقِينَ فَقَبَضَتْهُ إِلَيْكَ شَهِيدًا سَعِيدًا وَلِيًّا تَقِيًّا رَضِيًّا زَكِيًّا هَادِيًّا مَهْدِيًّا. اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَيْهِ أَفْضَلِ مَا صَيَّغْتَ عَلَى أَحَدٍ مِنْ أَنْبِيَائِكَ وَأَصْفِيائِكَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ.

[صفحه ۴۵]

روایتی که حضرت رضا به ابن ابی‌نصر می‌فرماید

در روز غدیر هر جا بودی نزد قبر امیرالمؤمنین علیه‌السلام باش، که خداوند متعال از هر مؤمن و مؤمنه‌ای گناه شصت سال را می‌بخشد و از آتش آزاد می‌کند چند برابر آنچه در ماه رمضان در شب قدر و شب عید فطر آزاد کرده، و انفاق یک درهم در آن روز برای برادر دینی هزار درهم محسوب می‌شود. [۷۱].

زیارتی که حضرت باقر می‌فرماید

حضرت سجاد علیه‌السلام زیارت نمود آنحضرت را در حالی که محاسن شریف آن حضرت به اشک مبارکش آغشته بود، [۷۲] و آن زیارت «امین‌الله» است: السلام علیک یا امیرالمؤمنین ورحمة‌الله وبرکاته، السلام علیک یا امین‌الله فی ارضه...

زیارت امام حسن عسکری

آن حضرت از پدرش امام هادی علیه‌السلام زمانی که معتصم آن حضرت را تبعید کرده بود نقل نموده که هرگاه زیارت آنحضرت را اراده کردی جلوی درب قبه شریفه آن حضرت بایست و اذن دخول [۷۳] بگیر و داخل شو در حالی که پای راست خود را مقدم بر پای چپ نموده‌ای. وقتی مقابل ضریح مطهر واقع شدی رو به آن بایست و قبله را در مقابل دو کتف خود قرار ده و بگو: السلام علی محمد رسول‌الله خاتم النبیین [۷۴]...

[صفحه ۴۶]

نواب زیارت امیرالمؤمنین در روز غدیر

حضرت رضا علیه‌السلام به ابن ابی‌نصر فرمودند: ای پسر ابی‌نصر، هر جا که بودی سعی کن روز غدیر نزد قبر امیرالمؤمنین علیه‌السلام باشی، که خداوند متعال گناه شصت ساله‌ی هر مؤمن و مؤمنه را و هر زن و مرد مسلمانی را می‌بخشد و در آن روز از

آتش آزاد می‌کند چند برابر آنچه در رمضان و شب قدر و شب عید فطر آزاد نمود. [۷۵].

ادعیه شب و روز عید غدیر

ادعیه شب غدیر

اقبال: ص ۴۵۲.

در شب عید غدیر خوانده شود:

اللَّهُمَّ إِنَّكَ دَعَوْتَنَا إِلَى سَبِيلِ طَاعَتِكَ وَ طَاعَهُ نَبِيِّكَ وَ وَصِيهِ وَ عَثَرْتَهُ دُعَاءَ لَهُ نُورٌ وَ ضِيَاءٌ وَ بَهْجَةٌ وَ اسْتِنَارٌ فَدَعَانَا نَبِيِّكَ لِوَصِيهِ يَوْمَ غَدِيرِ حُجْمٍ فَوْقَتْنَا لِلِاصَابَةِ وَ سَدَدْتَنَا لِلِاجَابَةِ لِدُعَائِهِ فَانَلْنَا إِلَيْكَ بِالْإِنَابَةِ وَ أَسَلِمْنَا لِنَبِيِّكَ قُلُوبَنَا وَ لَوْصَتِيهِ نَفُوسَنَا وَ لِمَا دَعَوْتَنَا إِلَيْهِ عُقُوبَنَا فَتَمَّ لَنَا نُورُكَ يَا هَادِيَ الْمُضِلِّينَ أَخْرِجِ الْبُغْضَ وَ الْمُنْكَرَ وَ الْعُلُوَّ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَ الْإِثْمَةَ مِنْ وُلْدِهِ مِنْ قُلُوبِنَا وَ نَفُوسِنَا وَ أَلْسِنَتِنَا وَ هُمُومِنَا وَ زِدْنَا مِنْ مُوَالَاتِهِ وَ مَحَبَّتِهِ وَ مَوَدَّتِهِ لَهُ وَ الْإِثْمَةَ مِنْ بَعْدِهِ زِيَادَاتٍ لَا انْقِطَاعَ لَهَا وَ مَدَّةً لَا تَنَاهِي لَهَا وَ اجْعَلْنَا نُعَادِي لَوَلِيِّكَ مَنْ نَاصَبَهُ وَ نُوَالِي مَنْ أَحَبَّهُ وَ تَأْمُلْ بِذَلِكَ طَاعَتَكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ اللَّهُمَّ اجْعَلْ عَذَابَكَ وَ سَخَطَكَ عَلَيَّ مَنْ نَاصَبَ وَلِيِّكَ وَ جَاوَدَ إِمَامَتَهُ وَ أَنْكَرَ وِلَايَتَهُ وَ قَدَّمَتَهُ أَيَّامَ فَتْنَتِكَ فِي كُلِّ عَصِيرٍ وَ زَمَانٍ وَ أَوَانٍ، إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ. اللَّهُمَّ بِحَقِّ مُحَمَّدٍ رَسُولِكَ وَ عَلِيِّ وَلِيِّكَ وَ الْإِثْمَةَ مِنْ بَعْدِهِ حُجَجِكَ فَاثْبُتْ قَلْبِي عَلَى دِينِكَ وَ مُوَالَاةِ أَوْلِيَاءِكَ وَ مُعَادَاةِ أَعْدَائِكَ مَعَ خَيْرِ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ تَجَمُّعُهُمَا لِي وَ لَأَهْلِي وَ وُلْدِي وَ إِخْوَانِي الْمُؤْمِنِينَ إِنَّكَ عَلَيَّ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

[صفحه ۴۷]

ادعیه روز غدیر

۱. از ادعیه‌ی روز غدیر این دعای شریف است: [۷۶] اللهم رب السماوات و الارض و رب النور العظيم و رب البحر المسجور...
۲. یکی دیگر از ادعیه این است: [۷۷] اللهم انی اسئلك بحق محمد نبيك و على وليك و الشأن و القدر...
۳. دعای بعد از دو رکعت نماز: [۷۸] رَبَّنَا اُنَّا سَمِعْنَا مَنَادِيَا يَنَادِي لِلْإِيمَانِ اِنْ آمَنُوا بِرَبِّكُمْ...
۴. دعای بعد از دو رکعت نماز: [۷۹] اللهم انی اسئلك بأن لك الحمد و حدك لا شريك لك...
۵. از ادعیه روز غدیر این است: [۸۰] اللهم بنورك اهتديت و بفضلک استغنيت و قلت و قولک الحق...
۶. از ادعیه دیگر در این روز دعای امام صادق علیه‌السلام است: [۸۱] بعد از غسل کردن در اول روز و پوشیدن بهترین و تمیزترین لباسش ... سپس می‌گوید: اللهم انّ هذا اليوم الذي شرفتنا فيه بولايته وليك...

[صفحه ۴۸]

اذکار روز غدیر

لعن بر دشمنان اهل بیت و غاصبین

یکی از اساسی‌ترین و عمده‌ترین اعتقادات شیعه بر پایه‌ی آیات کریمه‌ی قرآن مجید و احادیث معتبره، لعن بر دشمنان، غاصبین و مخالفین اهل بیت علیهم‌السلام است که آثار مثبت بسیاری دارد:
الف. یادآوری ظلمهایی که بر اهل بیت علیهم‌السلام روا داشته‌اند.

- ب. یادآوری مظلومیت اهل بیت علیهم السلام.
- ج. یادآوری نفاق و پلیدی و خیانت غاصبین حقوق آنها.
- د. درسی اعتقادی برای دوستان و محبین اهل بیت علیهم السلام
- ه. تذکر به دوستان و موالیان اهل بیت علیهم السلام که پیروی از باطل نمایند.
- و. رفع هم و غم از اهل بیت علیهم السلام، با لعن دشمنانشان.
- ز. دست یافتن به ثوابهای بسیاری که مترتب بر لعن است.

یکی از لعنهای مخصوصی که در این روز وارد شده که زیاد باید تکرار شود این است: [۸۲].

اللَّهُمَّ الْعَنِ الْجَاهِدِينَ وَالنَّكِثِينَ وَالْمُغَيِّرِينَ وَالْمُبَدِّلِينَ وَالْمُكَذِّبِينَ (الَّذِينَ يُكذِّبُونَ) يَوْمَ الدِّينِ مِنَ الْأُولَىٰ وَالْآخِرِينَ.

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: در این روز روزه بگیر و زیاد صلوات بر محمد و آل محمد علیهم السلام بفرست و نزد خداوند متعال بیزاری بجوی از کسانی که ظلم به آن بزرگواران کردند. [۸۳].

[صفحه ۴۹]

صلوات

امام صادق علیه السلام می‌فرماید: سزاوار است در آن روز که بسیار ذکر خدا بگویی و بر محمد و آل محمد علیهم السلام بسیار صلوات بفرستی [...] [۸۴].

حرز و تعویذ

در روز عید غدیر حرزی نقل شده که خواندن آن برای محافظت از تمام بدیها مفید است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، بِسْمِ اللَّهِ خَيْرَ الْأَسْمَاءِ بِسْمِ اللَّهِ رَبِّ الْأَخْرَةِ وَالْأُولَىٰ وَرَبِّ الْأَرْضِ وَالسَّمَاءِ الَّذِي لَا يُضْرُّ مَعَ اسْمِهِ كَيْدُ الْأَعْدَاءِ وَبِهَا تُدْفَعُ كُلُّ الْأَشْوَاءِ وَبِالْقَسَمِ بِهَا يُكْفَىٰ مَنْ اسْتَكْفَىٰ. اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَخَالِقُهُ وَبَارِيءٌ كُلِّ مَخْلُوقٍ وَرَازِقُهُ وَمُحْصِي كُلِّ شَيْءٍ وَعَالِمُهُ وَكَافِي كُلِّ جَبَّارٍ وَقَاصِمُهُ وَمُعِينُ كُلِّ مُتَوَكِّلٍ عَلَيْهِ وَعَاصِمُهُ وَبُرُّ كُلِّ مَخْلُوقٍ وَرَاحِمُهُ لَيْسَ لَكَ ضِدٌّ فَيَعَانِدُكَ وَلَا يَنْدُ فَيَقَاوِمُكَ وَلَا شَبِيهٌ فَيَعَادِلُكَ تَعَالَيْتَ عَنْ ذَلِكَ عُلُوًّا كَبِيرًا. اللَّهُمَّ بِكَ اعْتَصِمْتُ وَاسْتَقَمْتُ وَإِلَيْكَ تَوَجَّهْتُ وَعَلَيْكَ اعْتَمَدْتُ يَا خَيْرَ عَاصِمٍ وَأَكْرَمَ رَاحِمٍ وَأَحْكَمَ حَاكِمٍ وَأَعْلَمَ عَالِمٍ. مَنْ اعْتَصَمَ بِكَ عَصِمَتْهُ وَمَنْ اسْتَرْحَمَكَ رَحِمْتَهُ وَمَنْ اسْتَكْفَاكَ كَفَيْتَهُ وَمَنْ تَوَكَّلَ عَلَيْكَ آمَنَتْهُ وَهَدَيْتَهُ سَمِعًا لِقَوْلِكَ يَا رَبُّ وَطَاعَةً لَأَمْرِكَ، اللَّهُمَّ أَقُولُ وَتَتَوَفَّقُكَ أَقُولُ وَعَلَىٰ كِفَايَتِكَ أَعُولُ وَبِقُدْرَتِكَ أَصُولُ وَبِكَ اسْتَكْفَىٰ وَأَصُولُ فَكُفِّنِي اللَّهُمَّ وَأَنْقِذْنِي وَتَوَلَّنِي وَأَعِصْ مِنْنِي وَعَافِنِي وَأَمْنِعْ مِنْنِي وَخُذْ لِي وَكُنْ لِي بِعَيْنِكَ وَلَا تَكُنْ عَلَيَّ اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي، عَلَيْكَ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْكَ أُنَبْتُ وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ وَأَنْتَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

[صفحه ۵۰]

از دیگر اذکار وارده در این روز آن است که صد مرتبه بگوید: [۸۵] الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَ كَمَالَ دِينِهِ وَتَمَامَ نِعْمَتِهِ بِوَلَايَةِ عَلِيِّ بْنِ أَبِي طَالِبٍ عَلَيْهِ السَّلَام.

[صفحه ۵۱]

آداب روز غدیر

اشاره

عید الله الاکبر [۸۶].

عمل روز غدیر برابر با هشتاد ماه است. [۸۷] به علت اهمیت این روز اعمال و آدابی ذکر شده که با هیچ روزی برابری نمی‌کند و مختص به قشر خاص و سنّ معینی نیست و دارای ابعاد اعتقادی و عبادی مختلفی است.

معرفت و درک اهمیت این روز از این حدیث بخوبی معلوم می‌شود که امیرالمؤمنین علیه‌السلام خطاب به مردم کوفه در روز غدیر فرمودند: کسانی که فضل غدیر را بدانند از افرادی هستند که قلب آنها برای ایمان امتحان شده است. [۸۸] در قسمتی دیگر از کلامشان فرمودند: کسانی که فضل امروز را بدانند و معرفت نسبت به آن پیدا نمایند ملائکه هر روز ده بار با آنها مصافحه می‌کنند. در ادامه می‌فرمایند: فضیلت این روز در اعطای خداوند متعال به عامل آن به عدد قابل شمارش نیست. [۸۹].

[صفحه ۵۲]

جمع شدن و با هم بودن

از نامهای روز غدیر «یوم الجمع المشهود» است. [۹۰] در خطبه‌ی روز غدیر که مصادف با روز جمعه بود، امیرالمؤمنین علیه‌السلام در کوفه فرمودند: «و اجمعوا یجمع الله شملکم». [۹۱] مجالس دسته جمعی مخصوصاً در چنین روزی که اعلان ولایت و حقانیت امیرالمؤمنین علیه‌السلام است، بسیار مدوح و نیکو و باعث تعظیم شعائر الله و شادی اهل بیت علیهم‌السلام و باعث تعظیم شیعه و عظمت فرقه‌ی ناجیه است.

تبریک گفتن

اشاره

خطبه‌ی امیرالمؤمنین علیه‌السلام در روز عید غدیر در کوفه.

از نامهای روز غدیر «یوم التهنئة» است. [۹۲] و منظور تهنیت به رسول خدا صلی الله علیه و آله و به امیرالمؤمنین علیه‌السلام و همچنین تبریک مؤمنین به یکدیگر است.

تبریک گفتن به رسول خدا

حضرت رسول صلی الله علیه و آله در روز غدیر فرمودند: [۹۳] «هَنُّونِی، هَنُّونِی»: به من تهنیت بگویید! لذا در بعضی از زیارات و ادعیه در این روز خطاب به رسول خدا صلی الله علیه و آله تبریک می‌گوییم. پس سزاوار است که مؤمنین ادعیه و زیارات این روز را که زیارت رسول خدا صلی الله علیه و آله هم در آن است قرائت کنند.

[صفحه ۵۳]

تبریک گفتن به امیرالمؤمنین

در روز غدیر خم بعد از اتمام خطبه حضرت رسول خدا صلی الله علیه و آله در خیمه‌ای که اختصاص به خود آن حضرت داشت، نشستند و امر فرمودند امیرالمؤمنین علیه‌السلام را که در خیمه‌ی دیگری بنشیند و مردم را امر فرمودند که به آن حضرت تهنیت و تبریک بگویند. بعد از بیعت مردها امر فرمودند که زنها نیز تبریک بگویند و بیعت نمایند.

امیرالمؤمنین علیه‌السلام در خطبه‌ی غدیر فرمودند: پیامبر صلی الله علیه و آله فرمودند: به یکدیگر تبریک بگویید، و امروز را عید قرار دهید. سپس فرمودند: این کلمات را رسول خدا صلی الله علیه و آله به من امر فرمودند تا بیان کنم.

تبریک گفتن مؤمنین به یکدیگر

در این روز شریف نوع برخورد ما شیعیان با یکدیگر و کلماتی که باید گفته شود از ناحیه‌ی معصوم علیه‌السلام به ما رسیده است. [۹۴] هنگامی که مؤمنین یکدیگر را ملاقات کردند، بعد از سلام و مصافحه این تهنیت را بگویند: الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي جَعَلَنَا مِنَ الْمُتَمَسِّكِينَ بِوَلَايَةِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَالْإِثْمَةَ عَلَيْهِمُ السَّلَامُ. و نیز بگویند: «الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَكْرَمَنَا بِهَذَا الْيَوْمِ وَ جَعَلَنَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ بِعَهْدِهِ الْإِنَّا وَ مِيثَاقِهِ الَّذِي وَثَّقْنَا بِهِ مِنْ وُلَاةِ أَمْرِهِ وَ الْقَوَامِ بِقَسْطِهِ وَ لَمْ يَجْعَلْنَا مِنَ الْجَا حِدِينَ وَ الْمُكْذِبِينَ بِيَوْمِ الدِّينِ». [۹۵]. [صفحه ۵۴]

اطعام کردن

مدارک قبلی از خطبه‌ی حضرت امیر علیه‌السلام، اقبال: ص ۴۶۵ تا ۴۷۵. مصباح الزائر: فصل هفتم.

از نامه‌های روز غدیر «یوم اطعام الطعام» است.

در این روز شریف اطعام مؤمنین و افطار دادن ثواب زیادی دارد. در سالی که روز جمعه و غدیر با هم مصادف بود امیرالمؤمنین علیه‌السلام بعد از خطبه‌ها با فرزندان و شیعیانش به منزل حضرت مجتبی علیه‌السلام تشریف بردند، برای صرف غذایی که پیشتر برای آن بزرگواران تهیه شده بود.

در این روز شریف سزاوار است دوستان امیرالمؤمنین علیه‌السلام به حد وسع بهترین مجالس و پذیرایی‌ها را انجام دهند و به مؤمنینی که اقدام به این امر می‌نمایند مساعدت مالی و فکری نمایند تا در ثواب آنها شریک شوند و مجلس از ابهت شایسته‌ای برخوردار شود.

حضرت رضا علیه‌السلام در ثواب اطعام در آن روز می‌فرماید: «من اطعم مؤمناً كان كمن اطعم جميع الانبياء و الصديقين». [۹۶] هرکس در آن روز مؤمنی را اطعام کند مانند کسی است که همه‌ی انبیا و صدیقین را اطعام کرده باشد.

هدیه دادن به مؤمنین

خطبه حضرت علی علیه‌السلام در کوفه روز عید غدیر. وسائل: ج ۷ باب ۱۴.

از نامه‌های روز غدیر «یوم الحباء و العطفة» است.

هدیه باعث زیادی محبت و از بین رفتن کینه‌ها و شدت الفت بین مؤمنین می‌شود. قال علی علیه‌السلام: «وهبوا لإخوانکم و عیالکم من فضله»: [۹۷] در این روز از فضل خداوند به برادران و عیال خود ببخشید.

در هیچ روزی از سال به اندازه‌ی این عید اسلامی و شیعی تأکید بر هدیه دادن به برادران دینی و نزدیکان بالأخص اهل و عیال و فرزندان نشده است.

در این روز نثار حضرت فاطمه علیهاالسلام را که در شب زفاف آن حضرت در سدره‌المنتهی از درخت طوبی نثار کردند، ملائکه برای یکدیگر به هدیه می‌فرستند.

[صفحه ۵۵]

احسان کردن به مؤمنین

خطبہ حضرت علی علیہ السلام در روز غدیر. وسائل: جلد ۷ باب ۱۴.

از نامہای روز غدیر «یوم صلۃ الاخوان» است.

از سنتہای حسنہ احسان نمودن اعم از ہدیہ دادن و انفاق کردن است، کہ فرمودہ اند: احسان و نیکی مال و عمر را زیاد می کند. [۹۸] گاہی با تبسم بہ صورت برادر دینی خود بہ او احسان کردہ ای، و گاہی عبور دادن شخصی از خیابان نوعی احسان است، و گاہی قرض دادن بہ برادر دینی احسان محسوب می شود. گاہی گوش دادن بہ مشکل برادر دینی احسان است، و گاہی قدم برداشتن برای رفع گرفتاری برادر دینی احسان بہ اوست.

در این روز شریف کہ بہترین زمان برای احسان است و ثواب آن مضاعف بر روزہای دیگر است، ائمہ معصومین علیہم السلام ما را امر بہ احسان فرمودہ اند.

یکی از موارد احسان، نیکی بہ برادر دینی در روز غدیر است بدون آنکہ او درخواستی داشته باشد. اگر قبل از درخواست برادر دینی بہ او احسان و اکرام و انفاق کند مانند کسی است کہ این روز را روزہ بگیرد و شب آن روز ہم بہ عبادت مشغول باشد.

[صفحه ۵۶]

شاد کردن مؤمنین

خطبہ حضرت علی علیہ السلام در روز غدیر.

از نامہای روز غدیر «یوم السرور» است.

ایجاد فرح و سرور در برادر دینی ثواب بسیار دارد و وسعت روزی می آورد، و اثرات اخروی نیز دارد مثل اینکہ قبر او یکی از روضہهای بہشت قرار می گیرد.

اسباب شادی بسیار است مثل ہدیہ دادن، مشکلات شخصی را برطرف کردن، مهمانی کردن، و اشعار در مدح و منقبت اہل بیت علیہم السلام قرائت کردن و سرودن و ذکر قضایایی کہ واقعیت است و دیگران را در وقت شنیدن بہ فرح و سرور کشاند. در روایت وارد شدہ کہ این روز روز نفی غمها است و مہربانی کردن رحمت الہی را بہ دنبال دارد. [۹۹].

انفاق و صدقہ

خطبہ حضرت علی علیہ السلام در روز غدیر.

از نامہای روز غدیر «یوم الانفاق» است. انفاق در ہر حالی در زندگی انسان و سلامتی و عاقبت بہ خیری در خود صدقہ دہندہ و نسل او و توفیق در انجام کارہای خیر تأثیر دارد.

نمونہهای انفاق را می توان در مهمانی، آب دادن، تہیہ لباس برای مستمندان، موعظہ و نصیحت دلسوزانہ، و از مال و جان و آبرو برای دیگران مایہ گذاشتن مشاهده کرد.

در روز عید غدیر کہ بہترین ایام برای انفاق است ثواب این نیکیها مضاعف می شود. یک درہم انفاق در آن روز دوہست ہزار درہم محسوب می شود، و در روایتی یک درہم را بہ یک میلیون درہم برابر دانستہ است. [۱۰۰] امیرالمؤمنین علیہ السلام می فرماید: «شیعتنا یفرحون لفرحنا و یحزنون لحزننا و یبدلون اموالہم و انفسہم لنا» یعنی: «شیعیان ما در خوشحالی ما خوشحال و در

حزن ما محزون می‌شوند و مال و جانشان را برای ما بذل می‌نمایند». شیعیان و دوستان اهل بیت علیهم‌السلام این کلام امام علیه‌السلام را نصب العین خود قرار دهند تا مجالس ائمه علیهم‌السلام با عظمت گردد، و در آن روزها از دادن صدقه و انفاق و خوشحال کردن فقرا شیعه کوتاهی ننماید. [۱۰۱].

[صفحه ۵۷]

صله رحم

خطبه حضرت علی علیه‌السلام در روز غدیر. وسائل: ج ۷ باب ۱۴.

صله‌ی رحم و دید و بازدید ارحام آثار زیادی نظیر زیاد شدن روزی و طول عمر و عاقبت به خیری دارد. از ما خواسته‌اند که در ایام مخصوصی مثل بزرگترین عید ائمه علیهم‌السلام یعنی عید کبیر غدیر، به دیدن پدر و مادر و برادر و خواهر برویم، و با سلام و تبریک و تهنیت گفتن هم اسباب خوشحالی ائمه علیهم‌السلام را فراهم نماییم و هم باعث سرور فامیل شویم.

توسعه بر عیال

خطبه‌ی حضرت علی علیه‌السلام روز غدیر. وسائل: ج ۷ باب ۱۴.

یکی از سفارشات ائمه معصومین علیهم‌السلام برای ایجاد هر چه بیشتر محبت در کانون خانواده رفتار و کردار خوش با اهل خانه است. بخیل نبودن در خرج خانه و با روی باز برخورد کردن با اهل و عیال از نمونه‌های آن است که خداوند به مال او بیش از پیش برکت عنایت می‌فرماید، و گرنه اسباب فقر او بیشتر می‌شود.

درباره‌ی توسعه به اهل و عیال در روز غدیر خم در فرمایشات معصومین علیهم‌السلام تأکید شده که برای همسر و فرزندان و در بعضی روایات برادران اسباب آسایش و راحتی به هر طریقی که میسر باشد فراهم آورد که ثواب آن نسبت به بقیه‌ی ایام مضاعف است.

[صفحه ۵۸]

زیارت مؤمنین

خطبه حضرت علی علیه‌السلام در روز غدیر.

در کلمات ائمه معصومین علیهم‌السلام برای دید و بازدید برادران دینی ثوابهای کثیری ذکر شده تا آنجا که زائر مؤمن زائر خدامحسوب شده است، و حتی اگر برای دیدن برادر دینی تا در منزل برود ولی او در منزل نباشد باز ثواب برای او حساب می‌شود و در رفت و برگشت گناهان او آمرزیده می‌شود.

در این روز شریف به خاطر این نعمت عظیمی که خداوند متعال بر بندگان خود عنایت فرموده و تعظیم این روز که تعظیم شعائر الله است، در احادیث و روایات و خطبه‌ی امیرالمؤمنین علیه‌السلام ما را امر به زیارت مؤمنین نموده‌اند.

امام رضا علیه‌السلام می‌فرماید: «من زار فیه مؤمناً ادخل الله قبره سبعین نوراً و وسع فی قبره و یزوره فی قبره کل یوم سبعون الف ملک و یشرونه بالجنة»، یعنی: «هر کس مؤمنی را در این روز زیارت کند خداوند بر قبر او هفتاد نور وارد می‌کند و قبر او را وسیع می‌نماید، و هر روز در قبرش او را هفتاد هزار ملک زیارت می‌کنند و او را به بهشت بشارت می‌دهند». [۱۰۲].

[صفحه ۵۹]

شکر و حمد الهی

خطبه حضرت علی علیه‌السلام در روز غدیر.

حمد و شکر الهی در تمام احوال نیکو و پسندیده است و طبق روایات هر اندازه شکر و حمد الهی به جا آوریم باز ذره‌ای از نعمتهای خداوند متعال را سپاس نگفته‌ایم، چه رسد به افضل نعمتها و بزرگترین و بهترین نعمتها که ولایت امیرالمؤمنین علیه‌السلام است.

آنچه نعمت در دنیا هست به خاطر وجود حضرات معصومین علیهم‌السلام می‌باشد، حتی زمینی که روی آن قدم برمی‌داریم طبق فرموده حضرت صادق علیه‌السلام از نعمی است که به واسطه‌ی ولایت به ما عنایت شده است.

در روز غدیر خم این حمد و شکر باید بیشتر باشد حتی روایاتی که امر به روزه نموده‌اند فرموده‌اند که نیت آن روزه‌ی شکر بر نعمت عظمای الهی یعنی امامت و ولایت حضرت امیرالمؤمنین علیه‌السلام باشد.

در اکثر ادعیه کلمه‌ی «الحمد لله» به چشم می‌خورد، مثل «الحمد لله الذی جعل کمال دینه» ... و یا در ملاقات برادر دینی «الحمد لله الذی جعلنا من المتمسکین بولایه» ... آورده شده است.

ما در واقع شکر می‌کنیم که در این دنیا با این همه مسائل و مصائبش و با ادیان و مذاهب مختلف، مسلمانیم و شیعه‌ی دوازده امامی هستیم. شامل کسانی هستیم که خداوند نعمتش را به برکت وجود امیرالمؤمنین و اولاد معصومینش علیهم‌السلام به ما عنایت فرموده است. [۱۰۳] این شکر نمودن هم با لسان و کلمه‌ی «الحمد لله» و «شکراً لله» و قرائت ادعیه و نماز و روزه و زیارت امامان معصوم علیه‌السلام یا امامزادگان عظیم‌الشان و مؤمنین میسر می‌شود.

[صفحه ۶۰]

زینت کردن

خطبه حضرت علی علیه‌السلام در روز غدیر.

از نامهای روز غدیر «یوم الزینة» است. نظافت و پاکی از سنتهای الهی است که در هر حال توصیه به آن شده است. در روایاتی امر شده که انسان با تمیزترین لباس نماز بخواند و یا هنگام خروج از منزل به آینه نگاه کند. احادیثی درباره‌ی شانه زدن، حمام کردن و بوی خوش استعمال کردن در کتب مختلف شیعه آمده که سفارش به تمیز بودن و زینت ظاهری شده است.

لباسهای روشن که در ایام شادی و عید و سرور و وجد و فرح به چشم می‌خورد، نسبت به مردان در روایات اسلامی سفارش شده که ظاهر بدن را طوری آرایش دهند که موافق اخلاق همسر باشد، و به بانوان سفارش شده که برای همسر خود در منزل زینت نمایند.

در متون روایی و تاریخی می‌بینیم در روزهای عید رسول خدا صلی الله علیه و آله و ائمه علیهم‌السلام از لباسهایی استفاده می‌نمودند که دارای رنگ باز و روشن مانند لباس سفید بود.

امام رضا علیه‌السلام در حدیث مفصلی در اهمیت غدیر فرمودند: «من تزین لیوم الغدیر غفر الله له کل خطیئته عملها صغیره او کبیره، و بعث الله الیه ملائکته یکتبون له الحسنات و یرفعون له الدرجات الی قابل مثل ذلک الیوم، فان مات مات شهیداً و ان عاش عاش سعیداً».

در بعضی روایات آمده است که روز غدیر روز بیرون آمدن از لباس مشکی یعنی لباس عزا است.

تبسم کردن

خطبه‌ی امیرالمؤمنین علیه‌السلام در روز غدیر.

از نامه‌های روز غدیر «یوم التبسم» است. یکی از حالات خوشحالی تبسم است که در بعضی کلمات معصومین علیهم‌السلام خوش برخوردی و متبسم بودن را یکی از اسباب زیادی رزق و روزی ذکر فرموده‌اند و در روایتی می‌فرمایند: «ضحک المؤمن تبسم»: خنده‌ی مؤمن تبسم است.

تبسم عمل رسول خدا صلی الله علیه و آله و علی مرتضی علیه‌السلام است. یکی از آداب روز غدیر خم تبسم به صورت برادر دینی است. یعنی دلالت می‌کند بر اینکه این روز اسباب خرسندی و شادی ما را فراهم آورده و از نعمت و برکت این روز ما متبسم هستیم. اضافه بر اینکه اسباب الفت بین شیعیان و دوستان امیرالمؤمنین علیه‌السلام است. لذا حضرت رضا علیه‌السلام در فضیلت غدیر می‌فرمایند: «فمن تبسم فی وجه اخیه یوم الغدیر نظر الله الیه یوم القیامه بالرحمه و قضی له الف حاجه و بنی له قصرًا فی الجنه من دره بیضاء و نظر وجهه». [۱۰۴] یعنی: هر کس در روز غدیر به روی برادر خود تبسم کند خداوند روز قیامت به او با نظر رحمت می‌نگرد و برایش قصری از در سفید در بهشت بنا می‌کند و صورت او را نورانی می‌نماید.

[صفحه ۶۱]

مصافحه کردن

خطبه امیرالمؤمنین علیه‌السلام در روز غدیر.

یکی از سنن دینی مصافحه و دست دادن است. هنگام سلام مستحب است دست یکدیگر را در دست بگیرند و فشار دهند. [۱۰۵] اگر دو نفر برای رفع اختلاف با یکدیگر مصافحه یا معانقه کنند، هنگامی که دست از دست یکدیگر می‌کشند گناهانشان ریخته می‌شود.

درباره‌ی روز غدیر امام رضا علیه‌السلام می‌فرماید: «إذا تلاقیتهم فتصافحوا بالتسلیم» یعنی: هرگاه در این روز با یکدیگر ملاقات کردید سلام خود را با مصافحه همراه کنید.

[صفحه ۶۲]

دیدار با امام یا علما

خطبه امیرالمؤمنین علیه‌السلام در روز غدیر.

در روزهای غدیر شیعیان و بزرگان به دیدن امام خود مشرف می‌شدند. راوی می‌گوید: قصدت مولانا علی بن محمد علیه‌السلام - و هو بالصریا - و لم ابد ذلك لأحد من خلق الله. فدخلت علیه فلما بصر بی قال: «یا ابا اسحاق، جئت تسأل عن الايام التي یصام فیهن و هی اربعه... و یوم الغدیر فیہ اقام النبی صلی الله علیه و آله اخاه علیاً علیه‌السلام علماً للناس و اماماً من بعده». قلت: صدقت، جعلت فداک! لذلك قصدت، اشهد انک حجة الله علی خلقه. [۱۰۶] سیره‌ی شیعه از قدیم الايام چنین بوده که بعد از غیبت حضرت صاحب الامر علیه‌السلام در ایام مخصوص به دیدن نواب خاص حضرت و بعد نواب عام آنحضرت از علماء و سادات بنی الزهراء علیهاالسلام و بنی علی علیه‌السلام مشرف می‌شدند، و این سنت حسنه تا زمان ما در اکثر شهرهای شیعه‌نشین ادامه دارد.

[صفحه ۶۳]

در پیشگاه صاحب غدیر

امام زمان در عید غدیر

سید باقر رضوی هندی (م ۱۳۲۹) می‌گوید: [۱۰۷] در شب عید غدیر امام زمان علیه‌السلام را در خواب دیدم در حالیکه محزون بود و گریه می‌کرد. خدمت حضرت رفتم و سلام کردم و دو دستش را بوسیدم، ولی دیدم گویا متفکر است. عرض کردم: آقای من، این روزها ایام خوشحالی و سرور عید غدیر است؛ ولی شما را محزون و گریان می‌بینم؟ فرمودند: به یاد مادرم زهرا علیها‌السلام و حزن و مصائب او هستم. سپس حضرت این شعر را خواندند:

لا ترانی اتَّخَذْتُ لا وُعُلَاها

بعد بیت الأحزان بیت سرور!

سید باقر می‌گوید: از خواب برخاستم و قصیده‌ای با تضمین شعر مولایم و بر همان قافیه درباره‌ی غدیر و مصائب حضرت زهرا علیها‌السلام سرودم که قسمتی از آن چنین است:

لست تدری لِمَ أحرقوا الباب بالنار

أرادوا إطفاء ذاك النور

لست تدری ما صدرُ فاطم؟ ما لمس

-مار؟ ما حال ضلعها المکسور؟

ما سقوط الجنین؟ ما حمرة العين؟

و ما بال قرطها المنثور؟

دخلوا الدار و هی حسری بمرآی

من علی ذاک الأبّی الغیور

تا آنجا که خطاب به امام عصر علیه‌السلام- در حالی که مصائب مادرش حضرت زهرا علیها‌السلام را می‌شمارد- می‌گوید:

أفصبراً یا صاحب الامر و الخط

ب جلیل یذیب قلب الصبور؟

کم مصاب یطول فیہ بیانی

قد عری الطهر فی الزمان القصیر

کیف من بعد حمرة العين منها

یابن طه، تهنیء بطرف قریر!؟

فابک و ازفر لها، فإنّ عداها

منعوها من البكاء و الزفیر

اللهم العن اول ظالم ظلم حق محمد و آل محمد و آخر تابع له علی ذلك، اللهم العن العصابة التي جاهدت الحسين و شایعت و بایعت و تابعت علی قتله، اللهم العنهم جميعاً.

پاورقی

[۱] سوره‌ی بقره: آیه‌ی ۲۸۵.

[۲] سوره‌ی مائده: آیه‌ی ۳.

[۳] طبقات ابن سعد: ج ۳ ص ۲۳۵. ارشاد الساری: ج ۶ ص ۴۲۹.

[۴] الغدیر: ج ۱ ص ۹. السیرة الحلبیة: ج ۳ ص ۲۸۳. سیرة احمد زینی: ج ۳ ص ۳. تاریخ الخلفاء لابن جوزی: جزء ۴. دائرة المعارف، فرید وجدی: ج ۳ ص ۵۴۲.

[۵] بحار: ج ۳۷ ص ۱۲۷.

[۶] سوره ی هود: آیه ۱۵.

[۷] طبق بعضی روایات درختی به نام «شوک» بوده که تیغهای بسیار داشته است. بحار: ج ۳۷ ص ۱۹۵. بعضی درخت «اراک» نقل نموده‌اند: بحار: ج ۳۷ ص ۱۹۵.

[۸] بحار: ج ۳۷ ص ۲۰۴. اقبال: ص ۴۵۶.

[۹] بحار: ج ۳۷ ص ۲۰۶.

[۱۰] سوره ی مائده: آیه ۷۱.

[۱۱] سوره ی مائده: آیه ۵۵.

[۱۲] اشاره به آیه ی ۱۱ سوره ی فتح، و آیه ی ۱۵ سوره ی نور.

[۱۳] الغدیر: ج ۱ ص ۲۷۴.

[۱۴] در الغدیر: ج ۱ این مطلب را از ۶۰ منبع اهل سنت نقل می‌کند.

[۱۵] الروضة من الفضائل و المعجزات: ج ۱ ص ۱۲۹. بحار: ج ۳۸ ص ۳۴۴. ملحقات احقاق الحق: ج ۶ ص ۴۶۸ و ۴۶۹.

[۱۶] بحار الانوار: ج ۲۱ ص ۳۸۸. عوالم ج ۱۵: ص ۳۰۹.

[۱۷] بحار: ج ۳۷ ص ۱۱۵ و ۱۱۶. اقبال: ص ۴۵۸ و ۴۵۹.

[۱۸] بحار: ج ۳۷ ص ۱۲۶.

[۱۹] اثبات الهداة: ج ۲ ص ۱۶۴ ح ۷۳۶.

[۲۰] تاریخ آثار اسلامی مکه مکرمه و مدینه: ص ۱۹۹.

[۲۱] تاریخ آثار اسلامی مکه مکرمه و مدینه: ص ۱۹۹، به نقل از مفتاح الجنات: ج ۲ ص ۶۳.

[۲۲] فصلنامه علوم حدیث و پژوهش غدیر. چهارده قرن با غدیر.

[۲۳] تهذیب: ج ۶ ص ۱۸ ح ۴۱ تا ۴۲، باب استحباب الصلوة فی مسجد الغدیر. بحار: ج ۳۷ ص ۱۷۳. وسائل الشیعة (چاپ

آل‌البیت): ج ۸ ص ۸۹. وسائل الشیعة (چاپ آل‌البیت): ج ۱۴ ص ۳۸۴. تذکره الفقهاء: ج ۲ ص ۲۸۵. ج ۸ ص ۴۵۱.

[۲۴] الغدیر: ج ۱ ص ۲۸۳. بحار: ج ۹۷ ص ۱۱۰.

[۲۵] در مورد روایاتی که بر افضلیت عید غدیر بر همه ی اعیاد دلالت دارد مراجعه شود به: بحار الانوار: ج ۹۸ ص ۳۲۳ تا ۳۹۸.

بحار الانوار: ج ۳۷ ص ۱۰۹. مصباح: اعمال غدیر. کافی: ج ۴ ص ۱۴۹ ح ۳. بحار الانوار: ج ۹۴ ص ۱۱۴ تا ۱۱۵. بحار الانوار: ج ۹۷

ص ۱۱۰. امالی صدوق: ص ۱۲ ح ۸. وسائل: ج ۷ باب ۱۴. کافی: ج ۱ ص ۳۰۳. الغدیر: ج ۱ ص ۲۸۵. اقبال: ص ۴۶۴ تا ۴۶۸.

[۲۶] الغدیر: ج ۱ ص ۲۷۴.

[۲۷] الغدیر: ج ۱ ص ۲۶۷ تا ۲۶۸.

[۲۸] نثار فاطمه علیه السلام همان میوه‌های درخت طوبی است که در شب زفاف حضرت، به امر الهی از آن درخت در آسمانها

پخش شد و ملائکه آنها را به عنوان یادگار برداشتند. بحار الانوار: ج ۴۳ ص ۱۰۹.

[۲۹] بحار الانوار: ج ۳۷ ص ۱۶۳. عوالم: ج ۱۵: ص ۳ تا ۲۲۱.

[۳۰] بحار: ج ۳۷ ص ۱۵۶. الغدیر: ج ۱ ص ۲۸۳. اقبال: ص ۴۵۸.

[۳۱] المختصر: ج ۱ ص ۱۰۴.

[۳۲] الغدیر: ج ۱ ص ۲۸۸.

[۳۳] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ از بقیه ابواب الصوم المندوب ح ۲.

[۳۴] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ از ابواب الصوم المندوب ح ۲ و ۷. بحار: ج ۹۴ ص ۱۱۴ و ۱۱۵، ج ۹۸ ص ۳۲۱. مصباح: ص ۷۳۶.

خصال: ج ۱ ص ۲۶۴ ح ۱۴۵. تهذیب: ج ۳ ص ۱۴۳.

[۳۵] العدد القویة: ص ۱۶۶.

[۳۶] بحار: ج ۵۶ ص ۹۱. المهذب البارع: ج ۱ ص ۱۹۴ ص ۱۹۵. طهارة شیخ انصاری: ص ۳۲۸.

[۳۷] توضیح المقاصد (شیخ بهایی). مسار الشیعة (شیخ مفید).

[۳۸] مسار الشیعة.

[۳۹] مسار الشیعة.

[۴۰] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۱۲. مسار الشیعة.

[۴۱] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۱۲. مسار الشیعة.

[۴۲] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۱۲. مسار الشیعة. توضیح المقاصد.

[۴۳] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۲ و ۷.

[۴۴] مفاتیح الجنان.

[۴۵] بحار: ج ۹۷ ص ۱۱۶.

[۴۶] بحار: ج ۹۷ ص ۱۱۶.

[۴۷] بحار: ج ۹۷ ص ۱۱۶.

[۴۸] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۱۲.

[۴۹] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۱۲.

[۵۰] اقبال: ص ۴۶۵.

[۵۱] اقبال: ص ۴۶۵.

[۵۲] اقبال: ص ۴۶۵.

[۵۳] اقبال: ص ۴۶۵.

[۵۴] اقبال: ص ۴۶۵.

[۵۵] اقبال: ص ۴۶۵.

[۵۶] عروة الوثقی: ج ۲ ص ۱۰۸.

[۵۷] مفاتیح الجنان: اعمال روز غدیر. اقبال: ص ۴۷۲ تا ۴۷۴. بحار: ج ۹۸ ص ۲۸ تا ۳۰۰.

[۵۸] عروة الوثقی: ج ۲ ص ۱۰۹. تهذیب: ج ۳ ص ۱۴۳.

[۵۹] اقبال: ص ۴۶۳ و ۴۶۵ و ۴۶۶ و ۴۷۲. وسائل: ج ۷ باب ۱۴ از ابواب بقیة الصوم المندوب. من لایحضره الفقیه. لوامع

صاحبقرانی. جواهر الکلام. بحار: ج ۹۷ ص ۱۱۲، ج ۹۸ اعمال يوم غدیر، مصباح المتهدد: اعمال يوم غدیر. بشارة المصطفی:

ص ۳۲۳. مرآة الکمال: ج ۱ ص ۵۲۵ از مصباح المتهدد. الفقیه: ج ۲ ص ۵۵ باب ۲۵.

- [۶۰] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۱.
- [۶۱] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۱.
- [۶۲] العدد القویة: ص ۱۶۶. بحار: ج ۹۸ ص ۳۰۲ و ۳۲۱. وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۴.
- [۶۳] العدد القویة: ص ۱۶۶. بحار: ج ۹۸ ص ۳۰۲ و ۳۲۱. وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۴.
- [۶۴] بحار: ج ۹۸ ص ۲۹۸ و ۳۲۱ و ۳۲۲. وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۱۰. الفقیه: ج ۲ ص ۵۵ باب ۲۵. اقبال: ص ۴۶۵ و ۴۶۶. بحار: ج ۹۷ ص ۱۱۲.
- [۶۵] در بحار: ج ۹۷ ص ۱۱۸ از امام رضا علیه‌السلام حدیثی نقل کرده که می‌فرماید: بعد از آنکه امیرالمؤمنین علیه‌السلام در خطبه روز غدیر در کوفه ثواب افطار دادن را فرمودند و کلمه «فنام» ذکر شد و حضرت ۱۰ بار فنام را تکرار کردند، شخصی از آن حضرت سؤال کرد: یا امیرالمؤمنین، فنام چیست؟ فرمودند: ۲۰۰ هزار پیامبر و صدیق و شهید. چه کسی می‌تواند این عدد را کفالت کند از مؤمنین و مؤمنات؟ من ضامن هستم او را نزد خداوند متعال که در امان باشد از کفر و فقر و اگر بمیرد در آن شب یا روز بمیرد بدون اینکه مرتکب کبیره‌ای شود اجر او بر خداست.
- [۶۶] اقبال: ص ۴۶۱.
- [۶۷] اقبال: ص ۴۶۵ و ۴۶۶.
- [۶۸] مستدرک الوسائل: ج ۶ ص ۲۷۸.
- [۶۹] اقبال: ص ۴۶۸. بحار: ج ۱۰۰ ص ۳۵۸.
- [۷۰] اقبال: ص ۴۹۴. بحار: ج ۱۰۰ ص ۳۷۲.
- [۷۱] وسائل: ج ۱۰ ص ۳۰۲. اقبال: ص ۴۶۸. بحار: ج ۹۷ ص ۱۱۹.
- [۷۲] اقبال: ص ۴۷۰. بحار: ج ۱۰۰ ص ۳۵۸.
- [۷۳] شهید در مزارش: ص ۱۹ اذن دخول برای این زیارت را اینگونه بیان کرده است: «اللهم انی وقت علی باب بیت من بیوت نیک»....
- [۷۴] بحار: ج ۱۰۰ ص ۳۵۹ تا ۳۶۸.
- [۷۵] اقبال: ص ۴۶۸. بحار: ج ۱۰۰ ص ۳۵۸.
- [۷۶] بحار: جلد ۹۸ ص ۳۰۸.
- [۷۷] بحار: ج ۹۸ ص ۳۱۹.
- [۷۸] اقبال: ص ۴۷۶. بحار: ج ۹۸ ص ۳۰۳.
- [۷۹] اقبال: ص ۴۷۲.
- [۸۰] اقبال: ص ۴۹۱. بحار: ج ۹۸ ص ۳۱۸.
- [۸۱] اقبال: ص ۴۷۴. بحار: ج ۹۸ ص ۳۰۱.
- [۸۲] بحار: ج ۹۸ ص ۳۰۵.
- [۸۳] بحار: ج ۹۷ ص ۱۱۱. کافی: ج ۴ ص ۱۴۸.
- [۸۴] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۶. بحار: ج ۹۷ ص ۱۱۲.
- [۸۵] اقبال: اعمال روز غدیر. بحار: ج ۹۸ ص ۳۲۱ ح ۵.
- [۸۶] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۴.

- [۸۷] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۶.
- [۸۸] اقبال: ص ۴۶۸.
- [۸۹] اقبال: ص ۴۶۸.
- [۹۰] خطبه امیرالمؤمنین علیه السلام در روز عید غدیر در کوفه.
- [۹۱] خطبه‌ی امیرالمؤمنین علیه السلام در روز عید غدیر در کوفه.
- [۹۲] اقبال: ص ۴۶۴.
- [۹۳] الغدیر: ج ۱ ص ۲۷۴.
- [۹۴] اقبال: ص ۴۶۱ تا ۴۶۳.
- [۹۵] اقبال: ص ۴۷۶. مفاتیح الجنان: اعمال غدیر. زاد المعاد مجلسی: اعمال غدیر.
- [۹۶] اقبال: ص ۴۶۴. از کتاب الشر و الطی.
- [۹۷] خطبه حضرت علی علیه السلام در روز غدیر.
- [۹۸] اقبال: ص ۴۶۳.
- [۹۹] اقبال: ص ۴۶۳.
- [۱۰۰] تهذیب: ج ۳ ص ۱۴۴.
- [۱۰۱] غرر الحکم: ج ۲ ص ۵۴۹ تا ۶۶۸.
- [۱۰۲] اقبال: ص ۴۶۵.
- [۱۰۳] القطرة: ج ۱.
- [۱۰۴] اقبال: ص ۴۶۴.
- [۱۰۵] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۱۱.
- [۱۰۶] وسائل: ج ۷ باب ۱۴ ح ۳.
- [۱۰۷] ریاض المدح و الرثاء: ص ۱۹۸. ظرافة الاحلام (شیخ محمد سماوی): ص ۸۱.

درباره مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

بسم الله الرحمن الرحيم
 جَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (سوره توبه آیه ۴۱)
 با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید حضرت رضا (علیه السلام): خدا رحم نماید
 بنده‌ای که امر ما را زنده (و برپا) دارد ... علوم و دانشهای ما را یاد گیرد و به مردم یاد دهد، زیرا مردم اگر سخنان نیکوی ما را (بی
 آنکه چیزی از آن کاسته و یا بر آن بیافزایند) بدانند هر آینه از ما پیروی (و طبق آن عمل) می کنند

بنادر البحار- ترجمه و شرح خلاصه دو جلد بحار الانوار ص ۱۵۹

بنیانگذار مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان شهید آیت الله شمس آبادی (ره) یکی از علمای برجسته شهر اصفهان بودند که در
 دلدادگی به اهل بیت (علیهم السلام) بخصوص حضرت علی بن موسی الرضا (علیه السلام) و امام عصر (عجل الله تعالی فرجه
 الشریف) شهره بوده و لذا با نظر و درایت خود در سال ۱۳۴۰ هجری شمسی بنیانگذار مرکز و راهی شد که هیچ وقت چراغ آن
 خاموش نشد و هر روز قوی تر و بهتر راهش را ادامه می دهند.

مرکز تحقیقات قائمیه اصفهان از سال ۱۳۸۵ هجری شمسی تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن امامی (قدس سره الشریف) و با فعالیت خالصانه و شبانه روزی تیمی مرکب از فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مختلف مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

اهداف: دفاع از حریم شیعه و بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام) تقویت انگیزه جوانان و عامه مردم نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی، جایگزین کردن مطالب سودمند به جای بلوتوث های بی محتوا در تلفن های همراه و رایانه ها ایجاد بستر جامع مطالعاتی بر اساس معارف قرآن کریم و اهل بیت علیهم السلام با انگیزه نشر معارف، سرویس دهی به محققین و طلاب، گسترش فرهنگ مطالعه و غنی کردن اوقات فراغت علاقمندان به نرم افزار های علوم اسلامی، در دسترس بودن منابع لازم جهت سهولت رفع ابهام و شبهات منتشره در جامعه عدالت اجتماعی: با استفاده از ابزار نو می توان بصورت تصاعدی در نشر و پخش آن همت گمارد و از طرفی عدالت اجتماعی در تزریق امکانات را در سطح کشور و باز از جهتی نشر فرهنگ اسلامی ایرانی را در سطح جهان سرعت بخشید.

از جمله فعالیتهای گسترده مرکز:

الف) چاپ و نشر ده ها عنوان کتاب، جزوه و ماهنامه همراه با برگزاری مسابقه کتابخوانی

ب) تولید صدها نرم افزار تحقیقاتی و کتابخانه ای قابل اجرا در رایانه و گوشی تلفن همراه

ج) تولید نمایشگاه های سه بعدی، پانوراما، انیمیشن، بازیهای رایانه ای و ... اماکن مذهبی، گردشگری و ...

د) ایجاد سایت اینترنتی قائمیه www.ghaemiyeh.com جهت دانلود رایگان نرم افزار های تلفن همراه و چندین سایت مذهبی دیگر

ه) تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و ... جهت نمایش در شبکه های ماهواره ای

و) راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی (خط ۲۳۵۰۵۲۴)

ز) طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و ...

ح) همکاری افتخاری با دهها مرکز حقیقی و حقوقی از جمله بیوت آیات عظام، حوزه های علمیه، دانشگاهها، اماکن مذهبی مانند مسجد جمکران و ...

ط) برگزاری همایش ها، و اجرای طرح مهد، ویژه کودکان و نوجوانان شرکت کننده در جلسه

ی) برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم و دوره های تربیت مربی (حضور و مجازی) در طول سال

دفتر مرکزی: اصفهان/خ مسجد سید/ حد فاصل خیابان پنج رمضان و چهارراه وفائی / مجتمع فرهنگی مذهبی قائمیه اصفهان

تاریخ تأسیس: ۱۳۸۵ شماره ثبت: ۲۳۷۳ شناسه ملی: ۱۰۸۶۰۱۵۲۰۲۶

وب سایت: www.ghaemiyeh.com ایمیل: Info@ghaemiyeh.com فروشگاه اینترنتی:

www.eslamshop.com

تلفن ۲۵-۲۳۵۷۰۲۳-۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) فکس ۲۳۵۷۰۲۲ (۰۳۱۱) دفتر تهران ۸۸۳۱۸۷۲۲ (۰۲۱) بازرگانی و فروش ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹ امور

کاربران (۰۳۱۱)۲۳۳۳۰۴۵

نکته قابل توجه اینکه بودجه این مرکز؛ مردمی، غیر دولتی و غیر انتفاعی با همت عده ای خیر اندیش اداره و تامین گردیده و لی جوابگوی حجم رو به رشد و وسیع فعالیت مذهبی و علمی حاضر و طرح های توسعه ای فرهنگی نیست، از اینرو این مرکز به فضل و کرم صاحب اصلی این خانه (قائمیه) امید داشته و امیدواریم حضرت بقیه الله الاعظم عجل الله تعالی فرجه الشریف توفیق روزافزونی را شامل همگان بنماید تا در صورت امکان در این امر مهم ما را یاری نمایندانشالله.

شماره حساب ۶۲۱۰۶۰۹۵۳، شماره کارت: ۶۲۷۳-۵۳۳۱-۳۰۴۵-۱۹۷۳ و شماره حساب شبا: -۰۶۲۱-۰۰۰۰-۰۰۰۰-۱۸۰-۰۰۰۰ IR ۹۰-۰۵۳-۰۶۰۹ به نام مرکز تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان نزد بانک تجارت شعبه اصفهان - خیابان مسجد سید ارزش کار فکری و عقیدتی

الاحتجاج - به سندش، از امام حسین علیه السلام: - هر کس عهده دار یتیمی از ما شود که محنتِ غیبت ما، او را از ما جدا کرده است و از علوم ما که به دستش رسیده، به او سهمی دهد تا ارشاد و هدایتش کند، خداوند به او می‌فرماید: «ای بنده بزرگووار شریک کننده برادرش! من در کرم کردن، از تو سزاوارترم. فرشتگان من! برای او در بهشت، به عدد هر حرفی که یاد داده است، هزار هزار، کاخ قرار دهید و از دیگر نعمت‌ها، آنچه را که لایق اوست، به آنها ضمیمه کنید».

التفسیر المنسوب إلى الإمام العسکری علیه السلام: امام حسین علیه السلام به مردی فرمود: «کدام یک را دوست‌تر می‌داری: مردی اراده کشتن بینوایی ضعیف را دارد و تو او را از دستش می‌رهانی، یا مردی ناصبی اراده گمراه کردن مؤمنی بینوا و ضعیف از پیروان ما را دارد، اما تو دریچه‌ای [از علم] را بر او می‌گشایی که آن بینوا، خود را بدان، نگاه می‌دارد و با حجت‌های خدای متعال، خصم خویش را ساکت می‌سازد و او را می‌شکند؟».

[سپس] فرمود: «حتماً رها کردن این مؤمن بینوا از دست آن ناصبی. بی‌گمان، خدای متعال می‌فرماید: «و هر که او را زنده کند، گویی همه مردم را زنده کرده است»؛ یعنی هر که او را زنده کند و از کفر به ایمان، ارشاد کند، گویی همه مردم را زنده کرده است، پیش از آن که آنان را با شمشیرهای تیز بکشد».

مسند زید: امام حسین علیه السلام فرمود: «هر کس انسانی را از گمراهی به معرفت حق، فرا بخواند و او اجابت کند، اجری مانند آزاد کردن بنده دارد».

مرکز تحقیقات و ترجمه

اصفهان

گامگاه

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

